TALLINN Vabaduse pst 4
Tallinna Keskraamatu
kogu

Hind 6 s. Nr. 45 (1727) 12. aastakäik

Uudisleht

Ilmub pühap., esmasp., kesknäd. ja reedel.
Toimetus ja kontor: Tallinn, Rataskaevu 9

Esmaspäeval, 21. märtsil 1938 — Täna 12 lhk.

60 000 meest jääb veel piirile

Suured meeleavaldused Poolas Leedu alistumise auks. – „Kõik poolakad ja leedulased on vennad!"

Leedus kibedus Vilno pärast

ETA. Warssawi, 20. märtsil. (Havas). Hästiinformeeritud ringkonnist seletatakse, et Poola ja Leedu vahel saavutatud lahenduse puhul

ei ole põhjust rääkida võitjaist ja võidetuist.

Ainukesed võitjad on rahu ja õigus. Poola diplomaatia saavutus on olnuliseks kaastööks rahvuslikule rahutööle. Edasi tähendatakse, et Poola-Leedu küsimust ei ole põhjust kauda Rahvasteliidu ette, kellel ei õnnestunud lahendada konflikti 20 aasta jooksul. Arvatakse, et Poola saadikuks Kaunasesse nimetatakse krahv Lubienski, kes on praegu välisministeeriumi kabinetiülem. Poola täiswolituslik esindaja pidi sõitma Kaunasesse juba laupäeva õhtul, et seal täita ajutise saadiku ülesandeid. Samuti pidi Leedu täiswolituslik esindaja asuma laupäeva õhtul teele Warssawi.

Poola väed, mis on koondatud Leedu piirile, eriti Zawiascy ja Wilno—Kaunase raudtee piirkonda, jäävad oma seisukohtadele niikauaks, kuni mõlema riigi vahel on lahendatud kõik küsimused ja Warssawis ja Kaunases on sisse seatud saatkonnad. Nende väevõsade suurust hinnatakse 60 000 meheni. Peale selle jääb piiri lähedastele lennuväljadele umbes 100 lennukit, mis sooritavad iga päev ümbruskonnas waatlusLendusid.

Meie oleme üksi...

ETA. Kaunas, 20. märtsil. (DNB). Poola ultimaatumi wastupanuta wastuwõtmine on

mõjunud kogu rahvale mahasurnwalt.

Politilistes ringkondades ollakse üldiselt arwamisel, et Poola nõudmiste wastuwõtmine tähendab tegelikult täielikku loobumist 18 aasta jooksul rahwateadwustetaotud põhimõttest — ilma Wilnota meie ei alusta mingisuguseid läbirääkimisi Poolaga; esimest Poola saadikut wõidakse wastu wõtta ainult Wilnos. Tähendatakse, et Leedu wälispolitika on olnud täiesti wale, tuues kaasa maa isoleerimise.

Balti naaberriigid, kellega Leedu on sõlminud lepingu, soowitasid wastu wõtta Poola nõudmised. Eriti tugewasti on saanud kannatada leedulaste usk Leedu senisesse politilisse orientatsiooni, mis arwati olewat tugewaimaks tagatiseks Leedu puutumatusele. See leidis wäljendust ka Leedu peaministri abi sõnawõtus pressikonwerentsil, mis toimus laupäeval päraast seimi istungit. Ta ütles: Meie pidime kindlaks tegema, et me oleme jäetud üksi.

ETA. Warssawi, 20. märtsil. (Havas). Laupäeval päraastlõunat toimus Warssawis juur meeleawaldus Poola-Leedu kokkuleppe saawutamise puhul. Meeleawaldusel, millest wõttis osa umbes 100 000 inimest, esines lühikese kõnega rahwusliku ühenduse laagri juht kindral Skwarczynski. Ta ütles muuseas: Meie ulatame Leedule tugewa ja wennaliku käe. Edule, mille Poola on saawutanud rahwuswaheliselal alal, järgneb, ma olen selles weendunud, weel rida suuri kordaminekuid. Meie jatkame oma ühiseid pingutusi!

Päraast Poola hümni laulmist meeleawaldajad siirdusid rongkäigus sõjawäe peainspektoraadi ette, kus awaldati tormiliselt poolehoidu marssal Smigly-Rydzile. Seejärele rongkäik liikus Belwedere'i lossi ette, mis oli kadunud marssal Pilsudski residentsiks, et seal awaldada austust Pilsudski mälestusele. Meeleawaldajad kandsid plakateid pealkirjadega: „Kaunas ja Warssawi külg külje kõrwal!" ja „Poolakad ja leedulased on wennad!"

ETA. Warssawi, 20. märtsil. (Pat.) Wälisminister Beck wõttis laupäewa õhtul wastu 200 wälisajakirjaniku, et neile anda seletusi Poola-Leedu wahel saawutatud kokkuleppe kohta. Wälisminister wõeti ajakirjanike poolt wastu poolehoiuawaldustega. Minister Beck seletas, et Poola ei ole kunagi tahtnud teha ülekohut Leedule. Praeguses olukorras meie talitasime wastawalt tegelikule seisukorrale. Teatawas osas Poola piiril walitses ebanormaalne seisukord, mis oli ohu allikaks. Nüüd on see oht lõplikult kõrwaldatud. Leedu rahwas tahab swaba iseseiswat riiki ja Poola walitsus austab seda õigust. Rahwuswahelises elus ei wõi tulla midagi head waikimisest. See waikus on nüüd katkestatud. Lõpuks Beck kutsus ajakirjandust kaasatõõtama Poola-Leedu wahekorrade normaliseerimisele.

Dollfussi tapja au jalule!

Austrias korraldatakse uus protsess Dollfussi mahalaskmise pärast

Dr. Schuschnigg kutsutakse aru andma

Wiin, 20. märtsil. ETA. (Reuter). Kõik süüdistusaktid, millede alusel wiimaseil aastail on süüdi mõistetud Austria rahwussotsialiste, waadatakse uuesti läbi ja tühistatakse. Teiste hulgas

seatakse uuesti jalule ka kapral Otto Planetta, kes laskis maha endise liidukantsleri Dollfussi,

ja kes selle tagajärjel hukati. On käimas aktsioon Planetta pärnu wäljakaewamiseks ja kõigi auawaldustega uuesti matmiseks. Peale selle on otsustatud püstitada Austria rahwussotsialistliku liikumise kangelastele hiiglamonument kohal, kuhu endine liidukantsler dr. Schuschnigg kawatses püstitada ausamba Austria isamaalise frondi langenud liikmetele.

Wiin, 20. märtsil. ETA. (Reuter). Kuuldawasti kawatsetakse siin korraldada uus kohtuprotsess, et selgitada kapral Otto Planetta süütust. Arwestatakse wõimalust, et sel puhul

kutsutakse kohtu ees üle ka endine kantsler dr. Schuschnigg, kes olewat suurel määral wastutaw wäärkohtuotsuses.

Seejuures tahetawat selgitada, et endise kantsleri Dollfussi mahalaskmisest on osa wõtnud ka isamaalise frondi asutaja major Fey, kes teatawasti hiljuti pani toime enesetapmise.

Wõimudele tekitab praegu muret dr. Schuschniggi küsimus. Algul kawatseti teda saata wälismaale, ent kuuldawasti Schuschnigg on keeldunud nõustumast sellega, ega ole annud tõotust loobuda poliitilisest tegewusest.

Washington, 20. märtsil. ETA. (DNB). Wälisminister Hull teatas laupäewal, et ühendriigid on tunnustanud de facto Austria ühendamist Saksamaaga. Hull seletas, et Saksa suursaadik on talle teatanud, et Saksa suursaatkond on üle wõtnud Austria saatkonna funktsioonid.

10 000 walitsusvaelast wõeti wangi

Franco wägedele awaldatakse kõigele waatamata wisa wastupanu

San Sebastian, 20. märtsil. ETA. (Reuter). Walitsuswastaste edasitungi kohta awaldatud teadaandest selgub, et nad on wiimaseil päewil wallutanud 93 küla 2350 ruutmiililisel maaalal, kus elab umbes 160 000 inimest. Wangi on wõetud 10 000 walitsusvaelast. Sõjasaagiks on saadud 76 suurtükki, 56 tanki ja lugematu arw püsse, kuna alla on lastud 35 walitsuse lennukit.

Caspe, 20. märtsil. ETA. (Havas). Walitsuswastaste wäeosa kindral Yagüe juhatusel wallutas laupäeval mitu tähtsat positsiooni Caspest idapool. Walitsuswäed awaldasid kangelaslikku wastupanu, kuid pidid siiski jalalt maad.

Tellige „Jutuleht"

Algavast nädalast, s. o. 20. märtsist s. a. alates muudame „Uudislehe" ilmumise päevi

Seega hakkab „Uudisleht" ilmuma:

Pühapäeval vara hommikul (nagu senini).
Esmaspäeval vara hommikul värskemate teadetega kõigest, mis sündinud pühapäeval.
Kesknädalal vara hommikul ja
Reedel vara hommikul.

„Uudislehe" nädalalõpu number (reedene) jõuab seega tellijaile kätte osale juba reedel, kõigile aga laupäeval.

„Uudislehe" ärijuhatus.

Seltskondlikult rindelt

Mehed laulsid

Tallinna Meestelaulu Seltsi kontsert

Laupäeva õhtul oli Tallinna Meestelaulu Seltsi järjekordne kontsert „Estonia" kontsertsaalis, mis oli meelitanud kokku saalitäie rahvast. Kontserdil esitati rida uusi eesti laule, muuseas esiettekandes ka prof. A. Kapi laul „Ei", mille helilooja pühendanud Tallinna Meestelaulu **Seltsile. Kontserdil viibis ka prof. A. Kapp** ise, kes sai rohkete ovatsioonide osaliseks. Solistina esines **lauljanna** Irma Eier, kes publiku nõudmisel pidi andma lisapala. Klaveril saatis Helga Malm.

Kes need olid, kes laulsid?

Kontsertsaali täiel publikul, kes jälgis laupäeva õhtul „Estonia" kontsertsaalis vägevat meestelaulu, oleks kindlasti huvitav teada, kes need mehed kõik olid, kes meid oma lauluga rõõmustasid.

Tallinna Meestelaulu Seltsi kuuluvad teatavasti õige mitmesugustest kutsetest inimesi. Ei liialda just palju, kui öelda, et siin on esindajaid peaaegu kõigilt kutsealadelt.

Advokaatidest laulavad kooris Evald Tikenberg ja Paul Hermann ning õigusteadlane Harald Puskar. Notaritest on juba seltsi senioriks Johann Bergmann samuti ka Mihkel Uesson. Laulumees on notari abi Erich Kokker. Meie koolides on laul aukohal — järelikult peavad ka meie koolimehed olema suured lauljad. Meestelaulu Seltsi liikmeskonnas ongi terve rida tuntud koolitegelasi. Seal on kõigepealt eluaegne liige — Gustav-Adolfi gümnaasiumi direktor Aleksis Kuusik, kes kuulub ka koori eluaegsete liikmete hulka. Koolijuhataja Aleksander Ploompuu on koori asutaja liige. Edasi veel direktor Karl Koljo, Martin Vaher ja Leo Stein. Ka politseikooli direktor Eduard Mets on suur laulumees. Politseinike hulgast on kooris veel teisigi laulumehi, nagu politseinikud Ernst Laik ja Heido Talivee. Insenere esindab kooris Hugo Nurmet ja Eduard Kokker. Et ka meie ärimehed leiavad mahti äritõö kõrval pühenduda laulule, seda näitab ärimeeste võrdlemisi suur arv kooris. Tenoriterite hulgast leiame äriomanik August Pihki, töösturit Robert Holsti ja Oskar Tamjärve, ärimees Bernhard Pappelit ja Eduard Võsarit, kaupmeestest August Kuuske ja Artur Laamani, Karl Abramit. Sõjaväelasi esindab kooris Franz Velgre. Palju on aga kooris riigiametnikke: esimest tenorit laulavad Ralph Kolmpere, Endel Mändmets ja Boris Rahe, teist tenorit laulavad Gottfried Jakobson, Roland Oolep, Riho Sammalkivi ja Albert Tallmeister, kes on ühtlasi koori senior. Mitte vähem riigiametnikke pole leida ka basside hulgas: Villem Daniel, Juhan Lepiksoo, Johannes Rahi, Omar Saarna, Alfons Tammerik, Rein Puström, Jakob Visnapuu ja Adolf Urblepp. Riigiametnikele ei taha aga alla anda pangaametnikud, keda esindavad Alfred Bender, Arnold Kiigemägi, Oskar Milistver, Adolf Rõõtel, Eduard Saarekiv, Rein Sillamäe, Julius Änilane, Voldemar Kaasik, Ernst Liivrand, Vaiter Loit, Johannes Mitt, Osvald Tamm, Viktor Arak, Boris Gõrman, Felix Kalpus, Valentin Rents. Koori eluaegsete liikmete hulka kuulub veel peapostikontori ülem Märt Luubel, pearaamatupidaja Ruben Voore, direktor Juhan Kalm, inspektor Julius Kitsing ja Martin Jõks, tehnik Sergei Renter, trükikojajuhataja August Blaubrik, majaomanik Oskar Trautvach ja linnaametnik Gustav Triip, õpetaja Rein Sõmer, pangadirektor Johannes Rosenfeldt.

150-liikmelise koori kuulub peale nende juhuslikult loetletute, veel suurel hulgal meie avalikus elus tuntud inimesi. Kuid lepime seekord nende nimedega, keda märkisime juhuslikult laulumeeste ridades.

Kella-5-tee Prantsuse lütseumis

Prantsuse lütseumi lastevanemate komitee korraldas eile kooli ruumes mitmekesise eeskavaga peo, mis algas kell 12 päeval ja mille keskpunktiks oli kella-5-tee. Külalisteks olid peamiselt kooli ringidesse kuuluvad inimesed, lastevanemad, õpilased ja õpetajad. Koosviibimist austas oma osavõtuga ka Prantsuse saadik Hellén koos abikaasaga.

Suure menu osaliseks said kaks koo'iõpilast, kes eeskavalises osas esitasid võ'uva valsi balletinumbrina.



R. Käsnapuu ja L. Lossmann — esinesid tantsuga Pr. lütseumi kella-5-teel

Harju naiskodukaitse staabijaoskonna kella-5-tee

Pühapäeval korraldas Harju naiskodukaitse ringkonna staabijaoskond oma kella-5-tee „Estonia" Valges ja Punases saalis. Meeleolu oli kõigiti ülev ja lotterii müüdi läbi lühikese ajaga. Külaliste seas panime tähele politseivalitsuse direktorit Veermaad abikaasaga, riigi majandusnõukogu esimeest Jürimaad abikaasaga, Tallinna brigaadi pealikut Umbliat abikaasaga, Lihaekspordi direktorit Arondit abikaasaga, informatsiooni talituse juhatajat hr. Raudmat, propaganda talituse nõunikku O. Piirsalud, kelle abikaasa oli kella-5-tee peakorraldaja, Tekla direktorit Jürmanni j. t.

Toovere hõbepulmad

Laupäeval pühitses hõbepulmi tuntud tuletõrje-tegelane Toovere. Seda päeva tähistas abielupaar kodus sõprade ringis laupäeva õhtul.

EÜS koosviibimine

Eesti Üliõpilaste Selts pidas laupäeva õhtul oma kinnise koosviibimise Kaubandustööstuskoja saalides, kuhu olid saabunud ka Tartust ligi nelikümmend külalist. Pühapäeval oli EÜS korraldanud „Estonia" uues saalis kella-5-tee, kus eriti ohtralt kasutas tantsuvõimalusi noorem generatsioon.

Äratuslaul telefoni kaudu

Hugo Lauri sünnipäev

Eile oli näitleja Hugo Lauri sünnipäev. Kuna näitleja viibib praegu veel terviseparanduse puhkusel, siis lauldi temale estoonlased äratuslaulu „Hele täht" hommikul läbi telefoni!

Hällist haua ni

PEREKONNASEISU TEATEID

Sündinud: Bruno Baumann, Georg-Johannese ja Salme poeg; Wladimir Marshalov, Aleksei ja Maria poeg; Kalju Sadam, Aleksandri ja Koidu poeg; Maie Raenla, Eero ja Martha tütar; Toomas Ranne, Arnold-Eduardi ja Hilda-Elfriede poeg; Aldo Singi, Hindriku ja Linda poeg; Anu Käes, Martini ja Hariet-Miralda tütar; Maie Lainemaa, Arvo ja Agnessa tütar; Tõnu Tooming, Haraldi ja Leida-Katariina poeg; Wirwe Laama, Eduardi ja Elfriede tütar.

Abiellunud: Bruno Kirschner (Saksa vabariigi kodanik) ja Ruth-Paula-Wilma Schönnenbeck (Saksa vabariigi kodanik); Peeter Pisarew ja Ksenia Gusew; Nabo Salgado ja Erna-Miralda Rosi; Elmar Aasing ja Meta-Helene Päll; Enn Parwe ja Margarethe-Emilie Hübbe; Eduard-Heinrich Kaarma ja Liine Kõrw; Walter Korn ja Leida-Miralda Parre;

Surnud: Natalie Kriisk, neiuna Aden, 38 a. w.; Mari Reintak, neiuna Jüsst, 75 a. w.; Hilda-Helene Kruuse, neiuna Jaanson, 36 a. w.; Agrippina Gorbatshew, neiuna Bolshakow (riikkondsuseta), 86 a. w.; Jüri Strom, 59 a. w.; Alfred Illik, 12 a. w.; Jaan Nurk, 50 a. w.; Jüri Werrawas, 59 a. w.; Mari Pohla, neiuna Kõmines, 71 a. w.; Otto Roosioks, 44 a. w.; Edgar-Johannes Weide, 25 a. w.; Helene Ots, neiuna Ershow, 20 a. w.; Tõnis Tonna, 55 a. w.; Woldemar-Ernst Sebber, 25 a. w.; Enno Steinfeld, 5 k. wana.

Kihlatud:

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Paul-Erich Sander, 33 a., ärimees, ja Armilde-Elfriede Laigna, 20 a., pangaametnik; August Ristkok, 25 a., meremees, ja Olga-Lisbet Bors, 25 a., käsitööline; Wladimir Iwanow, 30 a., vabrikutööline, ja Galja Laanesoo, 23 a., vabrikutööline; Aleksander Rae, 24 a., lukksepp-mehaanik, ja Margarethe Kant, 33 a., kodune; Anis Mäemets, 24 a., tehnik, ja Ester Merits, 26 a., kodune; Edmund Saraoja, 25 a., juhtkustaja, ja Beate Kiwimäe, 28 a., õpetaja; Kurt-Alfred-Gustaw Tannbaum, 30 a., raamatupidaja, ja Alla Traugott, 23 a., laotöölinemik.

Lahutati tõsin abielusid

Tallinna ringkonnakohtu tsiviilosakonna laupäewasel istungil — kohtukoossseis: eesistuja Karoles, liikmed Konts ja Tiik — oli arutusel 24 abielulahutuse asja. Kohus lahutas 12 abielu, sealjuures kohtuleppel 8.

Lahutati Aleksander ja Helmi Alud, kelle abielu sõlmiti 14. mail 1932. a. Sellest abielust sündinud poeg jäeti isa kaswatada.

Aleksander ja Rosalie Aderid, kelle abielu sõlmiti 27. oktoobril 1918. a. Wenemaal, Moskwas. Sellest abielust sündinud lapsed jäeti ema kaswatada.

Joann ja Salme Haawikud, kelle abielu sõlmiti 16. detsembril 1923. a. Tallinnas Kaarli kogudusés.

Mathilde ja Eduard Kassid, kelle abielu sõlmiti 20. oktoobril 1934. a. Kullamaal.

Johannes ja Marie Mikid, kelle abielu sõlmiti 5. augustil 1931. a. Tartus. Sellest abielust sündinud tütar jäeti ema kaswatada.

Aino ja Rudolf Madrused, kelle abielu sõlmiti 17. septembril 1935. a. Tallinnas.

Robert ja Elfriede Pappelid, kelle abielu sõlmiti 6. septembril 1930. a. Tallinnas. Sellest abielust sündinud poeg jäeti ema kaswatada.

Kõik need abielulahutused toimusid poolte kokkuleppel, kohtuotsused neis asjus on seadusejõus ja nende peale edasikaebust ei ole.

Edasi lahutati Helja (Alwiine) ja August Wareses, kelle abielu sõlmiti 7. aprillil 1934. a. Tartus. Sellest abielust sündinud poeg jäeti ema kaswatada. Naisele anti tagasi endine nimi Tõnisson. Mõlemad pooled tunnistati süüdlaseks pooleks.

Jaan ja Elwiine Friedmannid, kelle abielu sõlmiti 1. jaanuaril 1925. a. Lahutus toimus mehe nõudel ja naise tagaselja.

Irmgard ja Jakob Taalerid, kelle abielu sõlmiti 23. novembril 1927. a. Tallinnas. Sellest abielust sündinud lapsed jäeti ema kaswatada. Lahutus toimus naise palwel, mehe tagaselja, kusjuures mees tunnistati süüdlaseks pooleks.

Anette ja Jaan Talkid, kelle abielu sõlmiti 14. novembril 1925. a. Tallinnas. Lahutus toimus naise palwel.

Tagasi lükati meeste palwel Albert ja Meta Anterite ning Johan ja Leena Rammiste asjad.

Lõpetati Paul ja Helmine Kiwisildide asjatoimetus.

Jakob ja Bertha Orlowide asjas toimetatakse ekspertiis sigitustwõime üle.

Pooleli jäid mitmesugustel põhjustel Marie ja Arnold Linkide, Jekaterina ja Wladimir Lutešhanide, Julia ja Aleksander Rohumaade, Johannes ja Madlena Silberite, Lydia ja Paul Adelmannide, Aleksander ja Helene Lilleorgide ning Hilda ja Ernst Langfeldtide asjad.

Petserlased pusstasid Tartus

Tartu, 20. märtsil. Õõl wastu pühapäewa püüdis kordnik sillal kinni jooksva noormehe, kellel oli tugew pusslihaaw rinnas. Ta toimetas mehe haiglasse, kus selgus, et wigastus on raske liiki. Pussilõõgi saanuks osutus 24-aastane Endel Närmet, kelle alaline elukoht Jõgewa alewis. Temale ja ta kaaslastele oli kallale tunginud kolm petserlast. Kaaslastel õnnestus põgeneda, kuid E. Närmet jäi riialate petserlaste ohwriks. Politsei asus kiirelt asja uurima ja tal õnnestuski tabada süüdlased. Nendeks osutusid wennad Peeter ja Wassili Pilwed ja Nikolai Waidla, kes toimetati kriminaalpolitseisse. Pussitajaks, kes löönud hoobi Närmeti rinda, osutus Peeter Pilw.

Türsamäe õlikonsortsium 10-aastane

Türsamäe õlikonsortsium pühitseb käesoleva nädala kolmapäeval 10-aasta juubelit. Wabrik lasti käiku 1938. a., kuid mitmesuguste takistuste tõttu ta wahepeal seisis 5 aastat. Nüüd ta aga töötab juba mitmendat aastat täishooga. Ehitatakse uut wabrikut, mis läheb maksma 40 milj. krooni ja milles töötab 800 töölist. Päewane toodang on 3000 tonni põlewkiwi, kuid uue wabriku walmissaamisega sügiseks loodetakse toodangut tõsta 10 000 tonnile päewas. Toodangut turustatakse Rootsi ja Saksasse, wähemal määral ka Lätti ja Soome.

Tööliste elamuid on ehitatud 14 mut juure, kuid käesoleval aastal ehitatakse weel 25 elamut.



RAADIO

* tähendab heliplaadisaadet.

Esmaspäeval, 21. märtsil

7.00 äratusmäng. Wõimlemine. — 7.20 päewaandised. — 7.25 hommikukontsert*. — 8.15 hommikupalwus — kand. mag. L. Leder. — 8.35 Türi: Jääteade ja heliplaat. Tallinn ja Tartu: Slaawi tantse*. — 9.00 — Tallinn ja Türi: Turuteated. — 16.55 teated ja reklaam. — 17.05 Inglise keel algajatele — mag. J. Sillwet. — 17.35 kohwimuusika „Kultafest". — 17.50 perenaistele. Al. Reinmaa: Maanaiste seltside osa kodukorraldamistöös. — 18.10 kohwimuusika „Kultafest". — 18.40 päewaandised. — 19.00 õige aeg. Teated. Saatekawa. — 19.05 Eesti koorilaule. Tallinna koolinoorsoo muusikaühingu segakoor, juh. E. Aaw. — 19.30 R. Antik: Keelaeh kirjandus Eestis. — 19.50 Kontsertmarsse*. — 20.30 raadiotwestlus — RR direktor inž. J. Olbrei. — 20.50 Kewad muusikas. — 22.00 õige aeg. Päewaandised. — 22.10—23.00 „Kalewipoeg" saade.

Teisipäeval, 22. märtsil

7.00 äratusmäng. Wõimlemine. — 7.20 päewaandised. — 7.25 Hommikukontsert*. — 8.15 hommikupalwus — kand. B. Bluum. — 8.35 Türi: Jääteade ja heliplaate. Tallinn ja Tartu: Kunksaib kunksaib — Tito Schipa*. — 9.00 perenaistele. Turuteated. — 16.55 teated ja reklaam. — 17.05 lastele. „Metsahaldjate majas", T. Braksi kuulderäng. — 17.50 dr. med. G. Kornel: Süüfilisest. — 18.10 Muusika elektriorelil. — 18.40 päewaandised. — 19.00 õige aeg. Teated. Saatekawa. — 19.05 Wiiulisoolosid. R. Peeneman. — 19.30 „Tatra tüdruk", operett 3 waatuses, 15 pildis. („Estonia" teatrist). — 20.40—20.55 kirjanduse. uudiseid, 2. wahepalal, umbes kell 22.00—22.15 õige aeg, päewaandised. — 23.00 esperantokeelne nädalakroonika. — 23.10—23.30 Reportaaši Eesti—Poola maawõistlusest potsis.

Kolmapäeval, 23. märtsil

7.00 äratusmäng. Wõimlemine. — 7.20 päewaandised. — 7.25 hommikukontsert*. — 8.15 hommikupalwus — õp. T. Tallmeister. — 8.35 Türi: Jääteade ja heliplaat. Tallinn ja Tartu: Kontserttangosid*. — 9.00 Tallinn ja Türi: Turuteated. — 16.55 teated ja reklaam. — 17.05 prantsuse keel — mag. K. Kann. — 17.35 Delibes'i balletimuusika. — 17.50 põllumajanduslikud teated. — 18.00 agr. J. Tohwer: Heinaseemne-kaswatuse päewakiisimust. — 18.15 Tsitrimuusika*. — 18.40 päewaandised. — 19.00 õige aeg. Teated. Saatekawa. — 19.08 soololaule. — 19.30 A. Kasemets: Eesti muusika arengutee (XVI). F. Saebelmann ja tema looming. (Näidetega heliplaatidelt.) — 20.00 Jazzmuusika kahel klaweril. — 20.30 wälispoliitiline westlus — H. Rahamägi. — 20.50 Õhtumuusika. — 21.45 lastewanemate teeraandtund Hilme Ploompuu wan Nest: Lapse jann. — 22.00 õige aeg. Päewaandised. — 22.10—23.00 Õhtukontsert saatemuusika.

Külastage

Ilehitusmaterjalide ja kodukaunistamise näitust

Börsisaalis, Pikk t. 17

Näitusel palju huvitavaid väljapanekuid kodusisustuse, majapidamise ja ehitusmaterjalide aladelt.

Näitus avatud 19.—28. märtsini kella 10 homm. kuni 9 õht.

Gaasi- ja elektriosakond Linna nõuandias V. Vaekojas.

Pääsmete hinnad: 20 ja 10 snt. Korraldaja: **Tallinna Majaomanikkude Selts.**

Meie noori muusikuid

Tallinna linna algkoolide orkestrite menukas esinemine



Väikesed pillimehed mänguhoos

Pühapäeval kell 12 toimus „Estonia" kontsertsaalis Tallinna linna algkoolide orkestrite esinemine, mis leidis nii lastevanemates kui noortes endis haruldaselt elavat vastukaja, mille tõttu avar kontsertsaal oli viimase võimaluseni täis kiilutud. Seal oli suurel hulgal lastevanemaid kui ka noori, kes olid tulnud jälgima oma klassikaaslaste mängu.

Kava algas 10. algkooli orkestri esinemisega. Väikestest tüdrukutest ja poistest koosnevat orkestrit juhatas energiliselt proua N. Tulvik. Tuleb siinkohal mainida, et naisi näeme muidu väga harva juhataja-puldis, kuid kõne all oleval kontserdil oli võimalus näha dirigeerimas koguni kolme naist, ning sugugi mitte halbade tagajärgedega.

Järgnevalt mängis 6. algkooli orkester V. Mändvere juhatusel Rootsi rahvaviisi „Laulu Imatrale". See orkester oli koosseisult teistest kooliorkestritest kõige väiksem. 15. algkooli orkester oli koosseisult juba suurem. Selle orkestri koosseisu kuulus ka ksülofon, mida mängis väike poiss. Orkester mängis koguni vanameistri G. Glucki „Gavotti". Ka J. Jürgensoni valss „Rukkilill" kõlas selle kirju orkestri esituses päris hästi.

5. algkool tõi „lagedale" koguni kaks ksülofoni, millel südilt tagusid kaks tütarlast — üks neist päris pisi-tillukene, nii et nina vaevalt ulatas üle ksülofoni ääre välja paistma. Aga ega see polnudki tähtis — peaasi, et oma pillile õigel ajal ja õigel kohal hääled sisse sai! Orkester esitas R. Schumanni „Mustlase elu" ja M. Oscheiti „Ratsavägede marsi".

Nüüd esines 5., 7., 21. ja 14. algkoolide ühendatud orkester P. Põdra juhatusel. Pärast seda, kui iga tütarlaps ja poiss oli ilusti leidnud üles oma koha kontsertsaali poodiumil (see läks nii suure esinejate hulga ja nooruse kohta imekiirelt) mängiti Z. Fibichi „Poeemi" ja P. Põderi „Põimiku eesti viisidest.

Kava teises osas mängis ja laulis kõige pealt 26. algkooli orkester ja koor A. Läte „Ärka üles isamaa". Juhatas B. Orav.

17. algkooli suur orkester mõjus sümpaatselt juba seetõttu, et kõik õpilased orkestris olid riietatud enam-vähem täiesti ühtlasesse vormirõivasse: tütarlastel valged pluusid sinise sõlmikuga ees ja poistel valged polosärgid siniste lipsudega. Oleks soovitav, et tulevikus avaneks võimalus kõikide koolide orkestritel tulla välja ühtlases riietuses.

Orkestrit juhatas taktikindlalt preili E. Soots.

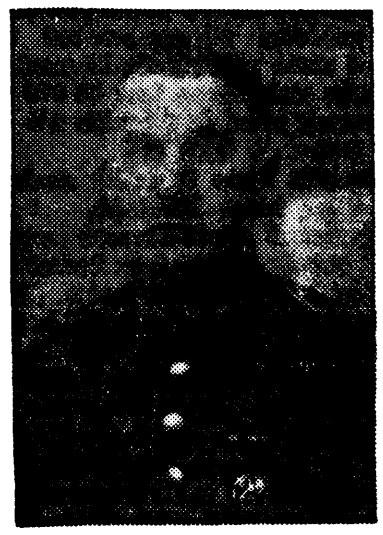
Järgnevalt tuli poodiumile ainult tütarlastest koosnev orkester nägusas, ühtlases riietuses. Naisorkester mängis oma naisjuhi preili H. Valdmanni suuaval juhatusel M. Oscheiti „Gavotti" ja marsi.

Lõpuks esinesid jälle ühendatud orkestrid, kus oli mängijaid nii 2., 4., 5., 7., 10., 11., 14., 15., 17., 18., 21. ja 26. algkoolist. Ühendatud orkester mängis V. Mändvere juhatusel M. Lüdigi „Põlist metsajärve" ja E. Mesiäineni „Väikese popurrii".

Algkooliõpilaste esinemist jälgis muuseas ligemale kakssada kutsutud külalist: koolivalitsuse juhataja J. Kents, dir. A. Kuks, linna volikogu juhataja R. Paabo, koolide peainspektor M. Raud, Kutseoskuse osakonna abidirektor Joh. Kiivet, noorte juht kolonel Vellerind, vanem kooliarst dr. Püümets, „Eesti Kooli" toimetaja G. Ollik, noorte nõunik J. Maismaa, naiskutsekooli juhataja pr. A. Varma, koolinõunik Joh. Aavik, Vene rahvussekretär Shilling, koolidirektorid Etvärk, Veidermaa, Mägraken j. t. Heliloojatest jälgisid kontserti J. Jürgenson, G. Ernesaks, Kasemets j. t.

Korrapidajaks kontserdil olid esimese algkooli õpilased.

E. Kaljuvee sünnipäev ja teenistusjuubel



Kitsas ringis pühitses oma 45-a. sünnipäeva ja 15-a. teenistusjuubelit riigiametis, Nõmme politseijaoskonna konstaabel E. Kaljuvee.

Juubilar sündis 16. märtsil 1893. a. Volmaris, kus ta isa oli postiametnik. Lõpetas Tartus gümnaasiumi. Võttis maailmasõjast osa ohvitserina Ameerika Punase Risti esinduse juures Valgas. Sõja lõppedes õppis Tartu ülikoolis keeleteadust. Praegu abielus ja laste isa.

E. Kaljuvee on tuntud õiglase inimesena ja kohusetruu ametnikuna, kes ei armasta, et teda esile tõstetakse. Sellepärast vabandagu ta neid sõpru, kes temast ta aupäeval avalikkusele teateid annavad.

Sünnipäevalapsele ja juubilarile parimat edu soovides

sõbrust sõjast ja tänapäevast.

Narva tuletõrje pidas koosolekut

Narwa, 20. märtsil. Täna peeti kohaliku tuletõrjeühingu aastapeakoosolek, mis leidis aset R.-S. Võitleja ruumes. Liikmeid oli koos rohkesti. Koosolekut juhatas adw. A. Pahla, kuna sekretäribeks olid Trenfelbt ja Hschmut. Kanti ette läinud tegevusaasta kassa aruanne, mille suurus oli 44 855 krooni. Rohkesti on täiendatud kustutamisabinõusid ja -warustust. Nii on Jaanilinna kogule muretsetud autoshssee, linna ja Narwa-Jõesuu kogudele moodsed pritsid jne. Läinud aastu wältel oli kokku 11 tulekahju, neist suurimana Törwala riigimetsa põlemine. Ülejäänud tulekahjudest oli 6 keskmise suurusega ja 4 wäikesemat. Tegewliikmete arw aasta lõpuks tõusis 741-le ja toetajate liikmete hulk 665-le.

1938. a. eelarwe on tasakaalustatud 34 585 kroonile. Ka käesolewal aastal on ette nähtud warustuse ja abinõude täiendamine. Nii ehitatakse ümber Peetri kogu maja. Ehitatakse peale teine kord, kuhu ruumib saaks lendfalk. Narwa-Jõesuu kogule tahetakse muretseda hoone. Praegu on seal sluzkord nii wilets, et kogul puudub oma maa-ala ja hoone. Eelarwesse on wõetud weel mitme kogu maa-alade krepsteerimine. Krundid on tuletõrje kasutuses juba üle kümne aasta, kuid neeb on kuulunud linnale. Töötatakse wälja eriline tuletõrjemärk, missugune ülesanne usalhati juhatusele.

Wanusega juhatusest mäljalangenud esimees abw. E. Gran walisti ühel häälel tagasi. Juhatusi täiendati W. Grabo ja Joh. Antsari juurewalimisega.

Rakvere uudiseid

Linna terwishoiuosakonnale uus asjaajaja

Rakwere linnawalitsus oma koosolekul walis linna terwishoiu osakonna uueks asjaajajaks Rakwere elutsewa Joosep Aami, kes seni töötas kirjutajana 5. jalaväepataljonis. Endise asjaajaja J. Sepa surmast saadik täitis asjaajaja kohuseid hoolekande õde prl. Kull.

Linn hakkab kaswatama okaspuu taimi

Käesolewast kewadest alates hakkab Rakwere linnawalitsus oma taimeaias kaswatama ka okaspuu taimi, kuna wastaw maaala on selleks olemas. Taimi on mõeldud kaswatama hakata peamiselt just enda tarwis, kuna igal kewadel istutatakse neid Rakwere lähedale Pelkwo metsa.

Linnaarst gaasitõrje kursustele

Käesoleva aasta 28. märtsist läheb Rakwere linnaarst dr. E. Sild Tallinna lähemapäewalistele gaasitõrje kursustele, mille korraldajaks sotsiaalministeerium.

12 minutit teatrimaja koosolekut

O/ü. „Estonia" 1938. a. eelarwe 70.000 krooni. Senine juhatus ja rewisjonikomisjon waliti tagasi

Pühapäeval peeti „Estonia" teatrimaja osaühisuse peakoosolekut, kus päewakorras oli osaühisuse 1937-aasta aruanne, 1938. aasta eelarwe ja walimised põhikirja järgi. Koosolekut, mida juhatas A. Weiler ja protokollis A. Einer, wõib oma lühiduse pooleft nimetada rekordiliseks, kuna ta kestis waid 12 minutit.

Tähtsamaks päewakorra punktiks oli 1937. aasta aruande kinnitamine. Nagu aruandest nähtub, on teatriseltsi osaühisusel aasta jooksul fisfetulekuid olnud 75 492 krooni 14 senti. Sellest on 73 634,65 krooni tulnud üüride arwelt. Wäljaminekute lõwiosa on neelanud majapidamiskulud 8 586,94 krooniga ja remondikulud 21 499,48 krooni, küttekuludeks 19 448,48 krooni. Palkadeks on teatrimaja osaühisus kulutanud 1937. aastal 5365,50 krooni ja protsente maksnud 520,30 krooni. Amortisatsioonikapitali arwele kanti 14 278,30 krooni. Waranduslik seis oli osaühisusel 31. detsembril 1937. aastal tasakaalus 1 634 037,21 krooniga. 1938. aasta eelarwe kinnitati 70 000 krooni suuruses, kusjuures fisfetulekud on ette nähtud ainult üüridest.

Juhatus waliti endises koosseisus — esimees G. Laanekõrb, liikmed K. Wirma, K. Jürgenson, A. Tõnisson, E. Dolf ja P. Kurwits — tagasi, kuna rewisjonikomisjoni waliti senistele — H. Klausile, A. Drewerkile, E. Wendelinile ja F. Wahtmeistrile lisaks weel Kunsner.

Politsei protokolle

Tungisid naise korterisse

Wene-Balti tehases nr. 123—12 elutsew Helmi Jool käis Kopli politseijaoskonnas awaldamas, et ööl wastu pühapäewa on Wene-Balti tehases elutsewad Alfred Orgo ja Elmar Weldt tunginud tema korterisse ning hakanud peksma siin, tema, Jooli, juures wiibiwat Heinrich Orgot. Tekitatud kahjusid on rikutud ka headorda ja majarahu.

Helmi Jool palub mõlemit süüdlast krimin. sead. § 254 põhjal wastutusele wõtta.

Kahelus Merepuiesteel

Öösl wastu pühapäewa leidis Merepuiesteel aset kahelus Erich Kranbergi ja Jakob Mensiisi wahel. Tülitsemine sündis purjuspäi.

Löi hamba suust

Heinrich Pärs käis 6. politseijaoskonnas kaebamas, et Eerik Pääsi'i nimeline isik on teda näkku nii kõwasti löönud, et tal on nurdunud üks hammas. Pärs süüdistab Pääsi kehawigastuse tekitamises.

Käis omawoliliselt wõõral pööningul

Willem Pinkowski, kes elab Tatari 21-a—1, kaebas politseile, et Allika tän. nr. 10—2 elutsew E. Lange on tunginud omawoliliselt õõsel kella ½4 ajal tema maja pööningule.

Kihutas naise pikali

4. jaoskonna politseikordnik H. Ahlane selgitas, et taksoauto A-2024 juht Viktor Kuperjanow, elukoht Tornimäe 7—2, sõitis 18. märtsil Tatari tänawalt Wabaduse puiesteele liig kiirelt, ajades jeepnires peale ühele naisele. Wigastatuks osutus W.-Patarei t. 18—7 elutsew Salme Witismann. Naine sai põtduki külgeajamise läbi õnneks ainult kergelt põrutada.

Tuleõnnetus Nõmmel

Laupäeval tekkis Nõmmel, Kase tän. 35—2 R. Reichmanni päralt olewas majas tuleoht. Nimelt süttis maja plekkorstnas tahm. Tuleoht suudeti likwideerida koduste abinõudega. Tuletõrje kohale ruttamine osutus üleliigseks.

Löi pussiga näkku

Tallinnas, Kristiine tän. nr. 4—10 elutsew Richard Tellisk iwi teatas politseile, et Boris Moisa on löönud talle pussiga näkku. Haaw kuulub kergete liiki. Löömine leidis aset Moisa korteris, Kaidu tän. 50—6.

Tellisk iwi awaldusel olewat löömine sündinud põhjuseta.

3 murdwargust Tartus

Punase Risti mängukassa tehti tühjaks

Tartus, 20. märtsil. Öösl wastu pühapäewa toimus murdwargus Racksa 22 asetsewasse sõgimajja. Sissemurdja oli ära lõhkunud Punase Risti mängukassa ja sellest oma tasku pannud kogu seessolnud raha — umbes 30 krooni.

Paar päewa warem toimus weel kaks murdwargust. Pikal tänawal 49 oli ühe lehtimurdmisega tungitud Roosa Susiku korterisse, kust kaasa wiibud palit, pesu ja kaenukassa pilet. Kõigi esemete kogumaksumus ulatus üle 90 krooni. Meloni tänawal 19 wiibi Alwine Nee korterist murdwarguse teel suuremal hulgal pesu, mille kogumaksumus selgitamisel. Politsei toimetab kõigis kirjeldatud murdwargustes juurdlust.

Poola ja Leedu

Euroopa ei suutnud weel toibuda Austria äkilisest kadumisest maakaardilt, kui Euroopa paljukannatanud pinnast lõi wälja ums paise — Poola-Leedu piiritäli. Need mõlemad rahwad on Wilno linna ja -maa pärast elanud juba paarkümmend aastat omamoodi sõjajalal. Nüüd kutsus poola sõduri surm piiril wälja wana konflikti uue jõuga, mis tekitas Euroopas tõsist kartust, sest Poola esitas Leedule ultimatiiwse noodi. Teatawasti on rahuldamata jäetud ultimaatumi järelduseks harilikult nõudmiste relwajõuga läbisurumine.

Kõike seda arwesse wõttes pole huwituseta waadelda mõlema pinewas wahekorras olewa riigi elu-olu lähemalt.

Leedu wabariik on suur 55 670 ruutkilomeetrit ja tal on kodanikke 2½ miljoni ümber.

Enamiku Leedu kodanikest moodustawad leedulased,

kes kuuluwad Indo-Euroopa rahwaste Balti harru. Leedulasi on Leedus 84%, ülejäänud kodanikud on juudid, lätlased, poolakad ja wäljasurnud preisitõu jäänused. Leedu riigi piirid olid wanasti palju laiemad, eeskätt idas ja lõunasihis, kus leedulased on pidanud taganema walgewenelaste ja poolakate ees. Leedulased ise jagunewad kahte tõugu, nimelt pärisleedulasteks ja lääne pool asuwateks samogiitideks ehk shmuudideks. Enamik leedulasi on katoliiklased, kuid esineb ka kreeka-katoliiklasi ja umbes 15% luterlasi.

Leedulased on wäga usklikud inimesed ja alalhoidliku loomuga, waiksed ning ettewaatlikud.

Suurimaks wähemusrahwuseks Leedus on juudid, neid on seal ühtekokku 150.000. Juudid elawad peamiselt linnades ja alewites. Sakslased leedus on enamikult leedustunud. Rahwaarwu loomulik juurdekasw Leedus on 30 000 hinge aastas ja rahwatihedus 44 elanikku ruutkilomeetri kohta. Iga tuhande mehe kohta tuleb Leedus 1093 naist. Leedu maa-alast on põllumaad 49,6%. Leedu pealinnaks on Kaunas, millel praegu üle 140.000 elaniku. Järgmine linn suuruselt on Klaipeda — 38 000 elanikuga. Leedu põhiseaduse järele on pealinnaks Poola walduses olew Wilno. See ongi üks praeguse konflikti põhjusi. Kaunasele wastawad leedulased ise kui — oma ajutisele pealinnale.

15. mail 1928. a. pani Leedu president A. Smetona maksma uue põhiseaduse, mis erines wanast põhiseadusest presidendi tugewama wõimu poolest. Hiljuti wõeti seimi poolt wastu jälle uus põhiseadus, mis toetub samuti presidendi tugevale wõimule.

Leedu ajalugu on kuulsusrikas.

Omalajal oli Leedu Euroopas suurwõimuks.

15. sajandil suurwürst Witautas Suure ajal ulatus Leedu riik Balti merest Musta mereni haarates endasse 1 200 000 ruutkilomeetri suuruse pindala. Siis walitsesid leedulased suurt Leedu-Walgewene-Ukraina riiki.

Poola wabariik asub Kesk-Euroopa idaosas Saksamaa, Nõukogude Wene, Leedu, Läti, Tshehhoslowakkia ja Rumeenia wahel. Merele-pääsuks on Poolal n.n. Poola koridor, mis suundub läbi Saksa maa-alade Läänemere lõunarannikule, lahutades Ida-Preisimaa muust Saksamaast. Poola pindala on 388.890 ruutkilomeetrit 33 miljoni elanikuga. Seega on Poola Euroopa suurim keskriik, olles Euroopas nii pindalalt kui ka elanike arwult wiiendal kohal — Wenemaad arwestamata.

Poola suurimaks linnaks ja pealinnaks on Warssawi, mille elanike arw poolteise miljoni ümber.

Poola riigi rahwustikus moodustawad poolakad walitsewa rahwuse, keda on 69 protsendi rahwa koguarwust. Suuremaks wähemusrahwuseks Poolas on ukrainlased, neid saab kokku 14 protsendi rahwa üldarwust. Wähemusrahwusi on weel: juute 10 protsendi, sakslasi, leedulasi ja suurwenelasi. Poolas kaswab rahwaarw kõrge sündiwuse tõttu kiiresti. Rahwastiku keskmine tihedus on 83 inimest ruutkilomeetrile.

Poola on peamiselt põllumajandusmaa, kuid mitmesuguste maawarade olemasolu ja hea liiklemisasend ühes suure rahwastikutihedusega on loonud häid eeldusi ka tööstusele.

Põllumajandusega tegeleb 64 protsendi ja tööstusega 15 protsendi rahwastikust.

Poola tähtsamaid maawarasid on: kiwisüsi, maaõli, rauа- ja tsingimaagid ning keedu- ja kaalisoolad. Poola ainsaks meresadamaks on Gdynia, mille poolakad arendanud wälja kõigiti moodsaks sadamaks.

Poola põhiseadus kehtib 23. aprillist 1935. a. Seadusandlikku wõimu teostab normaaloludes parlament, mis koosneb seimist ja senatist, mõlemate kestusega 5 aastat. Aktiiwne walimisõigus on mõlemast soost kodanikel, kes on wähemalt 24 aastat wanad. Walitsemiswõimu teostab wabariigi president koos tema poolt ametisse nimetatawa ministritekabinetiga.

Poola riik sai alguse rea läänesslaawlaste hõimude koondumisest ühiseks maakaitseks wäliswaenlaste wastu. Juba 2. sajandil p. Kr. oli Poola suur riik, mis ulatus Elbest Dnjeprini. Ristiusu wõttis poola rahwas wastu 966. aastal. Ajaloo kestel on Poola riik elanud läbi palju tõuse ja langusi. Poola hiilgeajaks oli Poola-Leedu ühine riik personaaluniooni alusel. Siis lõi Poola-Leedu ühine wägi Tannenbergi lahingus otsustawalt Saksa ordu wägesid.

Leedu liitlasena tuli Poolal pidada weriseid wõitlusi wenelastega,

kes sageli tungisid Leedusse sisse. Poola pidas üldse palju sõdasid, teiste riikide hulgas ka Rootsiga meie maa saatuse pärast. Praegune Läti ja meie riigi lõunapoolne osa käis neis sõdades käest kätte, kuni wiimaks määrati rahulepingus kestwalt Rootsile. Poolakad olid ka need, kes panid Wiini all türklaste edasitungi seisma. See sündis kuningas Jan Sobieski all. Kuna Poola ei saanud end sisepoliitiliselt kindlustada oma walitawate kuningate ja aadli (sh1ähta) omawaheliste tülide tõttu, siis ootasid naabrid waid parajat hetke, et Poolalt paremaid maid endale kiskuda wõi teda omawahel ära jagada. Need naabrid olid Austria, Wene ja Preisi.

Poola esimene jagamine nende riikide wahel teostuski 1772. a.,

millal Poolalt kisti ära suured maatükid. Järgmine Poola jagamine tuli Wene keisrinna Katariina Suure algatusel, seekord Wene ja Preisi wahel 1793. a. Kolmas ja lõplik Poola jagamine leidis aset 1795. a. Selle jagamisega häwitati Poola riik täiesti. Saagi jagajateks olid Wene, Preisi ja Austria.

Napoleoni sõdade ajal loodi küll korraks Warssawi suurhertsogiriik, kuid Napoleoni langus häwitas selle jällegi. Wiini kongressil moodustati n.n. Poola kongressi-kuningriik, mis liideti personaaluniioonis Wene külge. Kuna aga poolakad tõstsid warsti mässu, siis liideti see Poola kuningriik prowintsina Wene riigi külge. Maailmasõja ja rewolutsiooni keerises suutis Poola end uuesti iseseiswaks teha.

Lihtinimene räägib:

Ühest kõrtsiliigist

Wäga sagedane nähe on see, et kui aegsasti läheb rongi wotama mõnda raudteejaama, kus alkoholiga puhwet, siis leiad, et enne sind on juba mitu seltskonda mugawalt laua rongi wotamas, wiinapudelid ees ja „hääled sees". Peagi selgub nende waljust kõnelusest, et nad on kohalikud inimesed, samast ligidalt, ja siis imestad, et kos nad siis raudteesõiduga weel kogenud pole, weel „masinat karbawad", et muidu rongile istuda ei julge, kui julgustunrib peal pole? Tuleb aga rong jaama, antakse märku ärasõiduks, ega nad kõssagi rongile minekust. Jääwad rahumeelega maha ning pistawad pitsi ja peawad aru edasi. Ehk kui mõni lahkukki nende seltskonnast rongile, siis teised weel ei mõtlegi pärast tema ärasaatmist jaamast lahkuda. „Hammas on juba weres" ja tellitakse edasi.

Wintis inimesel aga see wint warsti logisep, mis peaks pidurdatama, et mitte igasugused sõnu sunst wälja ütelda. On aga juba hulk aega enne rongi tulekut wiina wõetud, siis wõiwad teised rongileminejad tahtmatult kuulda selliseid waljusti üteldud sõnu, mis kõrwadele kuigi paitawad pole.

Lapsi kõrtsi ei lasta, jaamaeinelauda wiiakse aga ka lapsi rongi wotama. Wiisakas naine igasse restorani ei lähe, jaamaeinelauda minek kujuneb aga tihtipeale paratamatuks. Ja kui seal istuwad siis sees need, kes tulnud jaamapuhwetisse lihtsalt nagu kõrtsi, milline enesetunne on siis seal kainel inimesel nende loba kuulates? Ja et lastel joobnud mehi näha ja kuulata tarwis oleks, seda ei poolda wist keegi. Isegi need raudteejaama kõrtsiliseb täie mõistuse juures mitte. On aga „aur peal", ega siis joobnu teisest inimesest wõi ta kõlbelisitest tunnetest hooli.

Jaamapuhwet wõib olla awatud pool tundi enne rongi tulekut ja peab olema suletud pool tundi pärast wiimase rongi lahkumist. Kus aga rongide läbisõit toimub wäheste waheaegade järele, seal on puhwet lahti kogu rongidewahelise aja. Nina istu ja joo. Ja raudteejaama tullakse istuma ja jooma peamiselt seepärast, et jaamapuhwetist saab wiina weidi odawamalt kui kõrtsis. Sellel asjaolul on aga nende suhtes suur tähtsus, kellel suuri summasid maha juua pole, kes annawad taskust wälja ja „klapiwad" oma hädawajalisi sente. Ent käitumises leitakse samasuguse wabadus nagu kõrtsiski, sest ega ka jaama puhwetipidaja oma „kundebele" kuri ole.

Wõib uskuda pahinde wõiteid, et limonaad nii hästi jaun ei kustuta kui õlu. Ja ei wõiks midagi selle wastu olla, kui jaamapuhwetites müüdaks õlut. Seda ainult ei joo keegi õlearu, enne läheb siia westisell; wiin aga paneb inimese ikka ja ikka enam jooma. Wiina wõetakse eskalt pits „maljaks", siis aga läheb lahti kustutamata „janujoomiseks". Pudeli õlle juures istutakse wahalt niisama aega wiites kui kohwiklaasi taga kohwikus, on aga ees wiin, siis seda aina walatakse klaasi ja klaasist kõrri. Kuni muututakse teiste kainemate inimeste silmabele ja kõrwadele wäljakannatamatuks.

On nüüd keegi, kes jaamapuhwetisse mitte kui kõrtsi ei tulnud, waid tõesti rongiga edasi sõidab, rongi sodates tugewad aanispitsid teinud, siis teame küll, kui wastik ja sageli tülikas üks wiinastannd sõitja wagunis on. Kes aga, ütleme, joonud õlut üle määra, see suigub warsti magama. Saab waid tema ise kannatada, kui sihtjaamast mööda sõidab.

Kui rääkitakse meil wiinamüügikohtade piiramisest, siis peaks küll esmajoones kõne alla tulema wiinamüügi ärajätmine jaamapuhwetites. Kes reisijaist päris „lahja joogiga" ei lepi, nende jaoks piisaks õllestki. Nüüd aga, kus jaamapuhwet kaupleb wiinaga samuti nagu kõrts, on rongiootawal õrnemsool sageli seal runnnis wiibida piinlik, ja laste kõhlus hädaohus. Jaama puhwetiruum on aga mõeldud ka wilsakate inimeste jaoks.

„Rahutud tütarlapsed"



Elfriede Datzik, Käthe v. Nagy, Lucie English ja Ilse Werner nutsimas Volvary-filmis, mis wast neil päewil esmakordselt ekraanil jooksis.

Kirjutas endale ise armastuskirju

Kopenhaagenis tegi üks abielunaine osawaid manööwreid, et äratada oma abikaasa armukadedust. See oleks tal peaaegu ka õnnestunudki. Kuna ta aga oma asja ei ajanud küllalt targalt, ei tulnud mehele peale armukadeduse hoog, waid naine ise sattus politsei kätesse.

Abielupaar Jonsonid olid juba aastaid abielus. Pealtnäha oli see abielu õnnelik. Kuid proua Jonson ise ei olnud sellel arwamisel, sest ta oli märganud, et ta abikaasa oli tema wastu muutunud nagu jahedaks. Ta lnuras küll oma meest hoolega, kuid ei leidnud midagi kahtlast. Kuid selleşt hoolimata arwas proua, et keegi teine naine on astunud tema mehe ellu. Nüüd otsustas ta katsuda kawalusega. Oli kuidagi waja äratada mehe armukadedus ellu.

Ühel päewal kui mees tuli kõju, leidis ta oma kirjutuslaualt naisele adresseeritud kirja — naine ise oli läinud kinosse. Kirjas kirjutas keegi Arne Petersen tema naisele kuuma armastuskirja ja wannutas, et naine tulgu tema juurde ja jätku oma mees kohe maha, wastasel korral lubas ta terwe perekonna saata hukatusse. Jonson arwas, et kui juba üks selline kiri tema kirjutuslaual oli, siis ei pidi siis weel wõibolla leiduma.

Ta hakkas otsima ja leidis tõepoolest weel suure hulga Petersoni kirju. Kõigis neis ähwardas ja wannutas Petersen Jonsoni naist, et see jätaks mehe maha ja läheks aga tema juurde. Jonson oli surmani ehmunud. Ta wõttis kõik kirjad kaasa ja ruttas politseisse. Kui prona tuli kinost koju, ootas teda juba politsei. Pronal ei jäänud muud üle, kui kõik ilusasti ülestunnistada. Seekord pääses ta ainult tuhli noomitusega.

Mees, kellel on kaks südant

Sidneys, Perthi haiglas on patsient, kes arste suurimal määral huwitab, sest tal on kaks südant. Selle mehe nimi on Alwara ja ta tuli haiglasse Itaaliast. Ametilt on Alwara maatööline. Mees ilmus arstide juurde ja kaebas, et tal on sees miski korrast ära, matab hinge. Arstid uurisid mehe läbi ja tegid kindlaks, et mehel on kaks südant. Tõeline süda, mis on aga palju suurem kui normaalne süda, asub sel mehel paremal pool, kuna teine — wäiksem süda — asub rinnakorwi wasemas osas. Mõlemad südamed löövad ühes ja samas taktis. Üks teaduslik instituut pakkus Alwarale suure summa raha, et see lubaks pärast surma oma laiba instituudile. Mees ei olnud selle ettepanekuga aga sugugi nõus. Huwitaw on ka see, et Alwara pole kunagi olnud haige. Ja seegi haigus, mis ta tõi haiglasse, pole sugugi tingitud tema südametest.

Lendamine on wäga tervislik

Ameerika arst dr. Carlson, kes töötab lennuwäljal, kinnitab, et lendamine on tervisele wäga kasulik. Ta on tihti pannud tähele, et kui inimesed külmetushaigustega on astunud lennukisse ja sooritanud ära pikema lennu, näiteks Chikaago—New Yorgi wahel, siis on nad lennukist wäljudes täiesti terwed. Nii on inimesed saanud lahti isegi wäga tugewatest nohudest. Arst arwab, et kõrged õhukihid sundawad inimest nende haigusest terwendada. Sellepärast soowitab see arst külmetushaigetel minna endid rawima üles kõrgetesse õhukihtidesse. Kuna aga igamees ei oma lennukit ja ei saa kergesti kõrgustesse, siis on üks ameerika arst tulnud mõttele, asutada õhusanatoorium. Ta laskis teha suure õhupalli ja sinna külge gondli, kus neli inimest wõib wabalt ja mugawustega piknutada. Õhupall ühes patsientidega lastakse 1000 meetri kõrgusele ja haiged wõiwad seal siis hingata sisse terwendawat kõrgusteõhku.

„Uudisleht" toob kõik uudised, mis sündinud kodumaal või laias ilmas

Tellige „Jutuleht"

Eesti naine kunstniku peeglis

Eesti kunstnik ei saa naist kujutada eestilise mõtteta. — Hea kunstiteose loomiseks waja head mudelit. — Portreemaalijatel on palju tööd

Kõnelusi viie kunstnikuga

„Millisena kujutate oma kunstis eesti naist?" Sellisele küsimusele ei wõiks wististi olla kerge wastata ühelgi kunstnikul. Sest kunstis ei ole nagu kirjanduses, kus inimest wõib haarata nii sisemiselt kui wälimiselt. Aga kuuleme, mis kunstnikud siiski kõnelewad.



Kujur Halliste „Naine" — puu

Adamson-Eric:
Ikka midagi eestlist tuleb juurde

Kunstnik Adamson-Eric suwatses meile tähendada kokkuwõttes järgmist:

„Minu arwates üks eestlane-kunstnik, kui ta kujutab ka mitte-eesti naist, siis ta ikka midagi eestinaiselikku põimib sisse. Mida või keda ma ei oleks ka maalinud, midagi eestilist tuleb ikka juurde. Kuidas eesti naine mu töödest läbi jookseb, seda on silmapilgul raske öelda. Aga siiski —

kui ma käsitan eesti naist, siis wõimalikult seoses oma loodusega.

See wõib nii olla ka ateljee-portree juures, isegi aga ka aktina, teatud lualetteesemetega tegelemas jne."

Kunstnik märgib muu hulgas, et Lõuna-Eesti maastiku taustal sobiwad naised hästi kujutada.

Adamson-Eric on üks neist kunstnikest, kes oma tööl püüawad kasutada mudelit.

„Mind huwitab ikka kõwemal määral puht wärwi probleem.

Kahjuks on aga meie olud nii kitsad, et elukutselisi mudeleid meil peaaegu ei eksisteeri, kui mitte arwata nendeks Tartus paarikümmend isikut, kellede hulgast mõni on hästi tuntud."

Prof. W. Melnik:
Naised on tüüdanud juba ära

Kujur prof W. Melnik on waremail aegadel walmistanud rea tunnustatud naisfiguure. Nii on praegu tema „Hommik" Läti linnamuuseumis, „Ekstaas" Soome aukonsul O. Rütli käes ning „Mõte" Prantsuse Lätseumi omandus.

„Praegu mul naisfigurre pooleli ei ole," märgib kujur.

„Naised on juba ära tüüdanud."

„Mis puutub eriti eesti naise tüüpi minu kunstis, arwan, et

naised lõpuks teatud enamuses on kõik ühesugused.

Raske on aktis kujutella sellepärast puht eestilist joont. Peaasi on ikka mõte töö juures."

Kujur ütleb, et ta wiimasel ajal on läinud üle meeste peale — waheldust ja huwi mõttes. Meesfigurre on küll raskem käsitada, kuid mehe keha wõimaldab anda edasi ka rohkem liikuwust, filuetti ning wormi mitmetülgset käsitamist.



Aug. Herman:
Tahan maalida otse loodusest

Kunstnik Aug. Herman on laiemalt tuttawaks saanud oma portreemaalingutega meie riigitegelastest. Silmapilgul on tal töö pooleli minister Jaaksoni ja E. P. presidendi Jaaksoni portreteerimisega. Lähemal ajal

tulewat walmistamisele ka pr. Jaaksoni portree.

A. Herman on waremalt maalinud ka rea naisportreid, millest nimetada Miina Härma ja pr. Lenderi portreed.

Waba loomingu jaoks on Hermanil jäänud wähe aega üle. Tellimise-töid on tal kawatsuses supeluspilt kuski jõe wõi järwe rannalt. „Olen kawatsenud ka meesfiguuride maalimist saunas, kus samuti wõib ette tuua huwitawat wärwidemängu. Lõpuks märgib Herman, et Prantsusmaal on ta õppinud kiiresti maalima. Ühe portree maalimiseks kulub keskmiselt siiski 6 seanssi. Kõige kiirem töö — tennisemängija — walmis 3 tunniga.

„Siis aitas selleks palju kaasa wastaw meeleolu, mis iga kunstniku töö juures on kõige tähtsam," märgib lõpuks maalija.

H. Halliste:
Meedaamid ei kõlba mudeliks

Kujur H. Halliste ütleb, et kujutawas kunstis on käsitatud naist ikka rohkem wäliselt küljest.

Kunstnik wõtab naise wälise kesta ja paneb enese sisse.



Kunstnik Herman helilooja M. Härma portreed maalimas

on nii palju ees, et neid ei jõua täita. Kewadeks on kunstnik saanud muu hulgas kutse Pariisi suurest kunstinäitusest osawõtuks. Tööd selleks on juba walmis.

Siiwel tahab kunstnik siiski ühe suurema maali luua naisfigurridega otse loodusest.

„Siis saab wärwidemängu kõige paremini näidata," leiab kunstnik. Selleks on tal kawatsuses supeluspilt kuski jõe wõi järwe rannalt. „Olen kawatsenud ka meesfiguuride maalimist saunas, kus samuti wõib ette tuua huwitawat wärwidemängu. Lõpuks märgib Herman, et Prantsusmaal on ta õppinud kiiresti maalima. Ühe portree maalimiseks kulub keskmiselt siiski 6 seanssi. Kõige kiirem töö — tennisemängija — walmis 3 tunniga.

„Siis aitas selleks palju kaasa wastaw meeleolu, mis iga kunstniku töö juures on kõige tähtsam," märgib lõpuks maalija.

H. Halliste:
Meedaamid ei kõlba mudeliks

Kujur H. Halliste ütleb, et kujutawas kunstis on käsitatud naist ikka rohkem wäliselt küljest.

Kunstnik wõtab naise wälise kesta ja paneb enese sisse.

Teatud tüüpi on raske anda, kuna lähtumine on wormi ning wärwi seisukohalt.

Kui wõtta wäliselt eesti naist, on ta wäga hea kehaga. Meedaamid aga ei kõlba siiski mudeliks.

Kui tahta luua head kuju, peab otsima ühe tõelise, tugewa kehaehitusega eesti naise tüübi.



Kujur Melniku „Ekstaas". Teos on Prantsuse Lätseumi omandus

Ses mõttes — kuidas ka waadata positiiwsest ja negatiiwsest küljest — moedaam jääb ka siingi negatiiwseks tüüübiks.

Tüüpilise eesti naise kõrwal on wäga headeks modellideks ka soome naised.

Lõpuks tähendab kunstnik, et kui eesti mees modelleerib eesti naist, siis selles kunstis on alati midagi wäljendatud sellest eesti naiselikkusest, mis sisendatud kunstnikule ta ema kaudu.

A. Kulkow:
Portreid meestest ja naistest

Kunstnik A. Kulkow on meie maalijate peres üks wanemaid ning hinnatumaid. Tänawu kewadel, maikuus, wõib Kulkow püihitseda oma maalimise 20-a. juubelit. Praegu on Kulkowil pooleli riigihoidja K. Pätsi portreerimine, missugune töö wõib lõppeda aprillikuu jooksul. Kulkow on

maalinud õige palju ka meie seltskonnadaame.

Nimetame siinkohal pr. Tellmanni, pr. Paabo, pr. Wuorima, pr. Kilgase j. t. portreid.

Naisportreid praegu kunstnikul pooleli ei ole.

Kulkowil kunstima kompositsioonina on tuntud „Püha Franciscus", mis omal ajal kunstinäitusel leidis elawat huwi ja hinnangut.

Maalija ütleb oma töö kohta, et ühe portree kallal läheb aega umbes 8 seanssi à 1½ tundi, kokku seega 12 tundi. Kuid mõnikord saab portree walmis ka nelja tunniga.

Moodsalt toimetatud, mitmekesine ja huvitav — see on „UUDISLEHT".

Verine kaklus vähkide pärast

August Morel ja Hugo Sisas elutsewad Saaluse wallas Wõrumaal. Nende wahekord on aga wõimatumalt halb. Selle põhjuseks on asjaolu, et Sisas on omale rentinud järwe kala- ja wähikastwatamiseks. Ja selleşt on tingitud tülid, kuna Sisas ei lase teistel järwest wähki ja kalu püüda.

Järjekordne tüli tekkis meeste wahel 1936. a. augustis. See tüli lõppes weriselt. Morel kiskus Sisasi käest ära wiimasele kuulutwa jahipüssi ja löi sellega Sisasele niisugune hoobi, et Sisase käsiwars ja ka püssipära purunesid.

Sellele järgnes protsess, milles Tartu ringkonnakohus Morelit süüdi tunnistas ja üheks aastaks wangimaja mõistis. Kõrgem mõisteti ka Sisase kasuks 121 krooni ravimisraha.

Selle otsuse kinnitas nüüd ka kohtukoda, kuhu Morel oli edasi kaebanud.

Järwalased koonduwad

Järwalaste selts, mis Tallinnas tegutsenud juba rohkem kui aasta, tahab käesoleweal tegewushooajal weelgi elawamalt koondada Tallinnas elutsewaid järwalasi. Seltsi ümber on koondunud juba õige arwukas liikmeskond, millesse kuulub riba meie awalikuelu tegelasi. Järwalaste seltsi esimeheks on praegu ühiskasabitöötaja A. Brandman. Juhatuse kuuluwad linnanõunik J. Kents, kunstitööstuskoja nõunik Berendsen ja munaeksportöri direktor R. Mühlbaum. Seltsil on walitud juba 2 auliiget, kelleks on abm. J. Pitka ja praost Mäewälja.

Nimekamaist järwalastest, kes seenni seltsi ümber koondunud, on nimetada tööstur Silgast, adw. Sunapuud, Draamateatri näitlejat M. Sunrallikat, Tall. Malewa wrk. juhti F. Tammari, rahwasaadik O. Löwi, toimetajaid H. Päärti, E. Remmelgat, H. Nõmmikut, H. Mikkinit j. t.

Homme õhtul kell 8 toimub seltsi nimmus, Wana Wiru 7 traditsioonilise kooswiibimisõhtu ettekannetega.

Seltsi juhatus ütleb tere-tulemast kõigile endistele ja uutele liikmetele.

Tulevikulinn — ilma tänavateta

„Särawa linna" kuulus eeswõitleja Le Corbusier jutustab

14-kordsed majad, külluses valgust ja õhku

Huwitaw kontrast: ühes wanas, pimedas majas köneleb Le Corbusier oma õpilastele moodse tulewikulinna ehitamise printsiipidest. Wanade kolide keskele on seadnud ultramoodne arhitekt üles une Pariisi, Buenos Aires, Stokholmi, Amsterdami, Montevideo ja Alsheeria mudelid.

Tänaw peab kaduma!

15 aasta eest algas Le Corbusier oma kawandite eest wõitlemist. Nagu iga uudise taotleja, nii ei leidnud temagi alul tunnustust. Kuid tänapäewal on tema „särawa linna" kawad leidnud täit tunnustust. „Särawaks linnaks" nimetatakse tema kawandit selle pärast, et ta wõimaldab inimestele külluses walgust, õhku ja rõõmu.

„Kus peaks asetsema „särawa linn"?"

küsis ajakirjanik usutlusel arhitektilt. „Igalpool, sest see pole mingisugune utoopia, mis rajatakse kusagile awastamatule saarele, waid reaalne tõsiasi. Igat linna on wõimalik ühel heal päewal muuta „särawaks linnaks". Tahan tänapäewa tehniliste abinõudega muuta talutawamaks inimestele elu suurlinnades. Tuleb ainult wõita mõningaid wanu eelarwamusi. Kunagi waheft oli see ülitarwilik linna läbistada tänawatega, et plokeeriba linna. Mispärast peab aga igawesti tänawate juurde jääma?

Miks näiteks ei wõiks tänawad wiia üle majade esimestele korradele,

kuna endiste tänawate asemele rajatakse aedu, spordiplatse ja supelwõimalusi? Sellega kindlustatakse linnaelanikele elurõõmu ja terwist, sest igal linnal pole saanud õnn olaks olla rajatud Donau äärde nagu Wiin.

Neliteistkümmend majakorda.

Tähtsamaid muudatusi tuleb muidugi teostada majade juures. Ma ei kõnele hiiglakõrgeteist pilwelõhkujateist. Kuid toon siin kõhe weenwa näite: wõtame ühelt linnalt üle kaheteistkümnendik tema pinnalast ja ehitame sinna üles neljateistkümnekordseid maju, siis saame nendesse majadesse mahutada kogu linna elanikkonna ja kakskümmend protsenti maapinnast jääb weel üle aedade ja parkide asutamiseks.

Pariisis näiteks wõiks kaheksale miljonile inimesele ehitada sarnaseid moodseid elamuid.

Need majad ei pea muidugi ehitatama kasarmutaoliselt, waid materjalina kasutatagu betooni, terast ja hästi palju klaasi. Muidugi peaks neid maju ehitatama sammastele, sest tänawad ei asu maapinnal.

Autoteed ja jalakäijad olgu aga täielt eraldatud,

et mitte takistada liiklemist: maapind kuulub täiesti tennisele, kergejõustikule ja jalutamisele.

Utoopia ja tõelikkus.

„Aga kust wõtta kõigeks selleks raha?" esitame küsimuse Le Corbusier'le. Ka sellele küsimusele on Le Corbusier ettewalmistatud: „Ma juba mainisin, et siin pole tegu ühe „lahtilastud arhitekti" plaaniga. Midagi ei sünni ühe öega.

Igal linnal on ju oma waestelinnaosad, mis otse kiisendawad ümberehituse järele.

Neist peaks alustama. Kui on olemas töötuid käsi ja tarwitamatut materjali, kas pole see siis meie kohuseks neile muretseda tööd ja ühtlasi töötawatele inimestele muuta elu suurlinnas mugawamaks ja terwislikumaks? Sageli on minul tulnud ette, et kaalukad isikud, kelle jutule ma tahan pääseda, mulle ütlewad: „Ma ei taha teid wastu wõtta, sest ma teau, et teie mind suudate weenda uuenduste tarwilikkuses, aga ma ei taha saada weendub."

Nagu raadio ja lennuk saawad tänapäewal üldiselt mõistetawateks, nii saawad peagi mõisted moodsest linnast inimestele arusaadawaks. Ameerika ja Põhjariigid on juba nii mõnegi minu kawadest teostanud, millal ülejäänud Euroopa järgneb, see on minule waid ajaküsimus.

Riigimaksuwõlad pigistawad

Wiimasel Tallinna ringkonnakohtu tsiwilosakonna istungil oli maksuwahendeid ettepanemata kutsutud Herbert Loide (Buschmann) ja Edmund Fromm. Mõlemad olid omalajal ärimehed ja jätsid tasumata riigimakse.

Loide selgitas, et tal ei ole mingit wara, millega tasuda wõlad. Ta ise on wigane (käib kahel kargul) ja ülalpidamist saab oma naiselt.

Fromm selgitas samuti, et tal ei ole mingit warandust, wäljaarwatud keemiliste retseptide raamatud. Omal korteril ei ole, elutseb oma abikaasaga sugulase korteris. Sissetulekut saab juhuslikust tööst: on konbapakkujaks, walmistab waheft keerulist wahendeid, nagu pooniswaha, kingakreemi jne. Selleest juhuslisest tööst fikseturet on 25 kr. ümber kuus.

Isehakanud kapteni seiklused

Töölisel Georges Drouinil läks tükk aega päris hästi. Ta elas õnnelikult, sõi ja jõi palju ja maksis wähe. Sellejuures kandis ta weel toredat mundrit.

Drouin algas oma karjääri eksotsa wäikselt ja muretses endale tagasihoidlik ohwitseri mundri, millega kõndis ringi wäikeses prowintsilinnakeses, kus teda keegi ei tunnud. Seal laskis ta ennast kõrtsimehe poolt hästi kostitada ja wõttis arwukatelt sõpradelt wastu ka rahalisi annetusi. Sellejuures oli Drouini esinemine niiwõrd enesekindel, et isegi kõige ettewaatlikumad inimesed ei kahelnud temale raha anda ja ei tunnud mingit hirmu oma tagasisaamise pärast. Wõrsti sai Drouin ka „ülemluse". Ta oli nüüd juba „leitnant". Nüüd algas Drouini töeline karjäär. Ei mööbunud kuigi palju aega, kui ta oli juba „ülemleitnant" ja siis sai ta ratsawäe „kapteniks". Ta ei kannud mitte ainult toredat kapteni mundrit, waid ka suure hulga sõbralewaid aumärke rinnal. Wahetewahel astus ta sisse ka mõnda kasarmusse ja laskis sõdureid endast mööda marsiida. Prowintsilinn oli kapteniste sõna töeliste mõttes armunud, sest ta oli kõigi wastu lahke ja sõbralik. Kui ta wõlad olid kaswanud juba nii suureks, et nad suurematest enam kaswada ei saanud, lahkus kapten linnakesest. Kõik olid lootnud, et just nüüd hakab kapten oma wõlgu maksma. Kapten elas nüüd ründuripäewi, olles kord siin kord seal. Ei tea, kui kaua ta weel oleks kaptenina ringi kõndinud, kui saatus ise poleks teda paljastanud. Kord astus ta sisse ühte maakõrtsi ja laskis endale seal auba tublisti söödawat ja joodawat. Wintt jäi mehike wiimaks ja hakkas kõnelema selliseid sõnu, mis ühele kaptenile kuidagi ei sobinud.

Kõrtsimik hakkas kapteni ehtsuses kahtlema ja kutsus politsei. See tegi kindlaks, et kapten oli isehakanud kapten ja petis. Kohus mõistis walekapteinile kahekssa kuud wangistust.

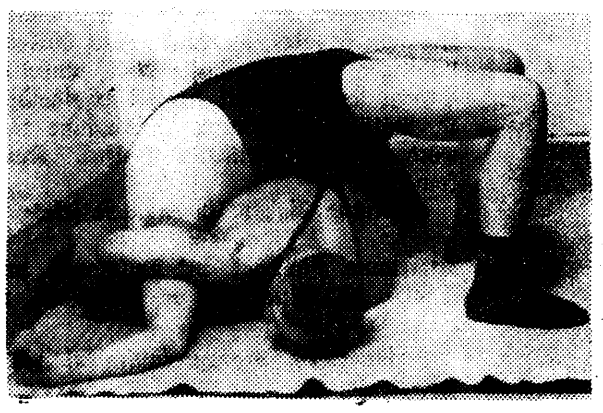
Lugejad ostawad „Uudislehes" kuulutawailt äridelt

Igaüks maadlema!

N. Kursman

Käevarrelukk tagasiheitega

Käevarrelukk tagasiheitega sooritakse järgmiselt: kui näiteks on kätte saadud käevarrelukk wasakult poolt, siis pannakse oma parem käsi parteris olija parema kaenla alt läbi, nii et sõrmed ulatawad allolijale õlale, (v. pilt 48). Nüüd wiiakse oma keha alumine osa ühes jal-



Pilt 48

gadega allolija pea juure, ning tõustakse sealjuures weidi jalgadele. Siis heidetakse ennast hoogsalt taha poole wasakule küljele ja käänatakse kohe kõhuli. Sarnase tõmbega peab allolija kaasa tulema ja weerema üle heitja silda. Selles asendis jäävad heidetava käed heitja haardesse. Nüüd tuleb sillasolijat kinni hoida nii kaua kui kael wäsib ja sild sisse langeb. Et sillasolija kaela rohkem wäsitada, tuleb oma keha weidi tõsta, seega langeb sillasolija keha raskus kaelale, (v. pilt 49). Sellel pildil näeme käevarrelukust tagasiheite lõppu ja kinnihoidmist.

Käevarrelukust wõib ka tagasiheiteid teha teisel kujul. Näiteks, kui ei saada panna kätt allolija kaenla alt läbi, wõib teha tagasiheidet ka nii, et teise käega, mis waba, haaratakse wastase lõuast ehk õlast. Siin wiiakse heide samuti lõpule nagu eelpool mainitud, ainult selle wahega, et tuleb tagasiheitel katsuda haarata ka teine käsi. Kui aga ei saada haardesse teist kätt, siis tuleb seda kätt, mis käsivarrelukus oli, tugewalt suruda enese keha wastu ja ise kiirelt sildasattunu alt wälja keerata ja tõusta istukile. Edasi tuleb juba püüda haarata waba käega sillasolija pead wõi wõtta kinni allolija ümber kõhu ning sild sisse suruda.

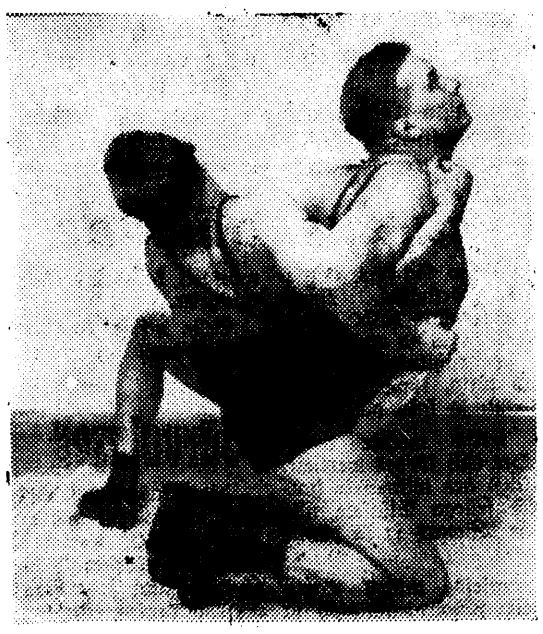
Tagasiheide „inglistangidest"

Tagasiheiteid wõib sooritada ka muudest wõtetest. Näiteks üks tulusamaid tagasiheiteid on „inglistangidest" wastase ületõmbamine silda. Siin tuleb tegutseda järgmiselt. Kui on kätte saadud „inglistangid", tuleb tuua jalad parteris olijale pea juure, tõusta põlwedelt jalgadele, nii et need oleksid kaunis kõwerad. Nüüd tuleb allolijat tõsta (tõmmata) ülespoole istukile, (v. pilt 50) ja siis järsu kiire põõrdega ennast heita taha paremale küljele. Heidetav peab siin heitjast mõõda libisema, kas otse selili wõi silda.

Tagasiheited kaela- ja käehaardest

See wõte teostatakse järgmiselt: näiteks, paneme oma wasaku käe parteris olija (pealtpoolt) ümber kaela, parema käe surume allolija parema kaenla alt läbi ning ühendame need tugewalt. Kõige parem on seda teha, kui wõetakse oma ühe käe randmest kõwasti kinni, nüüd heidetakse end paremale küljele ja wiiakse wõte lõpule. See wõte nõuab palju harjutamist ja on märksa raskem kui eelpoolmainitu. Pealegi wõib siin ise kergesti sattuda parterisse.

Ka käewarrewõttest wõib teha tagasiheite. Nii tehakse tagasiheide randmelukust, näit. asutakse parterisolija paremale küljele põlwili, haaratakse ta parema käe randmest parema käega, wasak käsi pannakse allolijale ümber parema käe eespoolt, haagitakse sõrmed enese parema käerandmesse. Siis wiiakse allolija wastu najatades jalad ettepoole, heidetakse kiirelt ennast paremale küljele ja wiiakse wõte lõpule, nagu kõik üle- wõi tagasiheited.



Pilt 49

Kaitse tagasiheidetele

Kõige tõhusam kaitse tagasiheitele on tähelepanelikkus. Nimelt tuleb parterisolijal alati jälgida pealolija jalgade tegevust. Kui on märgata, et haarde tegija wiib oma jalad allolija pea poole, tuleb wõtta omale madal parteri asend. Seega saawutatakse asend, millest ei suuda pealolija wõtet läbi wiia, s. o. üle enese kiskuda. Samuti wõib ennast kaitsta selle haarde wastu kõhuli wiskamisega. Ka wõib end päästa sellega, kui tõstetakse oma istmik kõrgemale, s. o. seistakse jalgadel, nii, et põlwed



Pilt 50

maast lahti oleks ja oma ette kallutakse. Kui aga on juba tagasiheide käewarrelukust sooritatud ja ollakse sattunud silda, tuleb püüda end hästi kõrgele silda ajada. Sellest püüda üle wisata kõhuli. Kui see aga on wõimata, siis tõsta jalad õhku ja neid hoogsalt wisata tahapoole, sellega püüdes end istukile ajada. Kui wõtteteostaja pole suutnud all wõtta küllalt head tasakaalu seisakut, see õnnestub. Kui selle manööwriga muud ei saawutata, siis wähemalt saadakse üks ehk mõlemad käed sikutamise järgi wabaks.

Kõikidest kõige parem kaitse siiski on wäga lihtne, nimelt tuleb see jalg, kuspool küljel asub heite sooritaja, kõrwale tõsta, mis wõtab wõimaluse pealolijal end tagasi heita.

„Inglistangide" üleviske wastu on parim kaitse, kui keeratakse end inglistange sooritajale otse wastu. See on kahekordne kaitse, wõtteteostaja ei saa sooritada üleviset ja ka ühtlasi wõtab see wõimaluse ära „inglistangidega" wõtet lõpule wiia. (Järgneb.)

Weenduge, et „Uudisleht" pakub kõige parema ülewaate spordimaailmast

Baltlane jutustab Hispaania sõjast

„Bajonella anoy!"

Kui võitlevad purjus väehulgad. — Franco vägede kiriu koosseis. — Talupojad pooldavad Francot? — Lõbus algus

Läti sakslane Harry von Transche, kes wiibis mõnda aega wabatahtlikuna Franko armees, on awaldanud oma elamusist wäikese raamatukese, milles awaldab loomulikult ilmset siimpaatiat Franko-Hispaaniale. Juba raamatu sissejuhatuses jutustab ta peaaegu lõbusa loo selleşt, kuidas ta lasi end wabatahtlikuks wärwata.

Nimelt soowitas üks teine baltlane Transchele minna Franko armeesse. Tema olewat käinud saadiku juures ja see korraldanud kõik wajaliku. Tema, Transche, saanud mõitest waimustatud ja läinud ka saadiku juiule. Kuid seal hargnes lõbus wahejuhtum. Oli mmelt alles Franko aktsiooni algus. Saadik, kelle juurde Transche minna kawatses, oli mõne päewa jooksul ümber wahetatud, kuna tema eelkäija oli toetanud Frankot ja sellisena oma kohalt lennutati. Seda asjaolu T. ei teadnud ja awaldas siis Walencia esindajale soowi, minna Franko poolt wõitlema! Wõib arwata, millise kiiruga ta saatkonnast lahkuma pidi...

Ei jäänud muud üle, kui asju ajada Berliini kaudu, kust ta mõne päewa pärast Hamburgi edasi sõitis. Aurik „La Coruna" pardal alustas 24 meest teekonda Portugali. Seal oli suurem osa sakslasi, kuid ka üksikuid bulgaarlasi, norralasi, ansterlasi. Satslasedki olid kokku tulnud erinewatest maailmanurkadest. Nende hulgas leidus baltlasi, Brasiilia sakslasi, sudeetisakslasi, Rumeenia sakslasi, ameeriklasi jne. Sealjuures rõhutab autor, et kõik asjad korraldas ta Hispaania saatkonna laudu.

Itaaliakeelne õppus

üle Portugali wiis nende teekond Badajozi — Franko rahwuswahelisse brigaadi. Suure huwiga waatles Transche Franko wägede koosseisu.

„Seal oli monarhistliku parteisse kuuluwaid karliste, Hispaania fashiste-falangiste, itaallasi, wärwilisi wõõrlegionääre, kohaniike omakaitset Guardia Civili, ja üldse inimesi, kes kandsid igasugu mundreid."

Edasi märgib autor, et toit olnud korralik ning antud wäga palju weini, mille tõttu „rahwuslikud" wäeosad tihti ränga peawalu all kannatasid. Weinijoomine olewat suures aus nii frankolaste kui ka walitsuswäelaste hulgas. Walencia wäed tulewat tihti purjuspäi peale, hullujulgelt, tuikudes, rõkkides... et siis langeda hästisihitud kuulipildujate tule all. Wiimasel ajal aga olewat neil see komme kadunud, kuna nad ise aru saawad, et sel kombel asjatult inimesi raiskawad.

Rahwuswahelist brigaadi hakkasid brillima itaalia kapralid, andes käskluşi itaalia keeles. Muidugi oli meestel sellega alul raske harjuda, kuid itaaliakeelsed käskluseđ — „Attenti", „piet arm", „presentant arm" ja „bajonella anoy" jäid meestele hästi meelde just oma muusikaalsuse tõttu. Ja hiljem, jutustab Transche, kui frankolaseđ asunud pealetungile, oodanud nad erilise heameelega käskluşt „bajonella anoy" — „täägid!"

Õppus olnud kõwa ja põhjalik, seda tehtawat ka tagalas wiibides, igal wõimalikul juhul, nii et siin seisaõki walitsuswastaste ebaüks saladust. Säärast drilli Walencia poolel ei harrastatawat ja tihtipeale tulewad sealt pooliku wõi lohaka drilliga mehed eeskirjale.

Walitsuswastaste wägede toitlustamine, nagu juba tähendatud, olnud kõigiti eeskujulik. Iga mees saab päewas kolmweerand liitrit weini, hommikul puhast sokohwi, mida juuakse mustalt, lõuna ajal lihasuppi, sinna juurde weini ja juurwilja, kala, salatit, leiba... Wõib ei saawat, selle eest tarwitatawat leiwa kõrwasena apelsinilõike.

Sõna on talupojal

Wahepeal on autoril wõimalus olnud tähele panna rahwa meelelolusid. Ta kõnetles wana talunikku ja küsis sellelt:

„Olete te waimustatud Franko poolbaja?"

Mees jaatas.

„Kas olete juba alguşest olnud tema poolbaja, mil ta alustas punaste wastu wõitlemist?"

„Ei," ütles ta, „alguses arwasin, et kõik muutub weel halwemaks. Minu kolm poega wõitlesid alul kõik punaste ridades. Nüüd on üks nendest langenud, kaks aga wõitlewad juba Franko poolt. Mul on nüüd oma maatükk, mis minu toibab. Suurmaapidaja ei saa minu enam nagu sõrunit wälja pigistada. Elamine on rahulik ja korraldatud ning nn ainus soow on, et Franko rutem saawutaks lõpuliku wõidu."

Edasi tõendab autor, et sõjaselt olewat häälestatud 90% Hispaaniast, ainult 10% olewat Franko wastu...

„Viva Franco, viva Hitler, viva Mussolini"

Walitsuswägede poolel toidetawat kõige paremini rahwuswahelisi wäeosi, omamaalaseđ saawat kehwemalt süüa, tšwiilelanikkond nälgiwat sõ... tõsises mõttes.

Talupojad olewat frankolastest üldse wäga waimustatud. Neid terwitatawat hüüetega „Viva Franko, viva Hitler, viva Mussolini". Nii raugab kui sapsed omistawad sõduritele suurimat tähelepanu. Ainsõjalised mehed seda aga teha ei saa, neeb on käik lipu all.



Naissõdur Valencia wägedest, keda kasutatakse kui „demonstratsioonsõdurit".



Läti jalgpalli-maailmawõistluste lõppvoorudesse

kui Austria lülitub välja

Seoses Austria ühendamisega Saksaga on Lätis jalgpalliringkondades kerkinud üles küsimus, kas nüüd Läti ei pääse Austria asemele jalgpalli-maailmawõistluste lõppvoorudesse. Teatawasti oli kwalifikatsioonimõistlustel nii grupeeritud, et Läti ja Leedu sooritasid omawahel kaks mängu, mille järgi Läti wõitjana pääses Austria wastu. Wiimase matshi wõitis Austria, kuigi napilt 2:1, kuid pääses sellega siiski 16 parima hulka.

Lätlased arwestawad, et Austria ühendamise puhul Saksamaaga kaob Austria jalgpalliliit, millega Austria langeb automaatselt wälja maailmawõistlustelt. Tema asemele peaks 16 parima hulka sel puhul pääsema Läti, kui kwalifikatsioongrupi teine.

Seni aga, kuni rahwuswaheline jalgpalliliit (FIFA) pole teinud oma otsust Austria wäljalangemise kohta ja kuni Austria ise ei astu wälja, on aga lätlastel warajane minna maailmawõistlustele.

MALE

Toimetaja R. V. Põder

Uute malesuurwõistluste eel

Lähemal ajal on malelaua ruudulistel wäljadel oodata jälle suurlahinguid, niihästi kodumaal kui ka wälismaal. Üldsuse huwi male kui spordi wastu on õige suur ja see kasuab pidewalt. Maleliste päewakũsimuste kohta on sõnas ja pildis arwamusi ja seisukohti awaldatud juba ka wäljaspool puht maleajakirjanikkude ridade. Samuti on suurmeister Keresele kuldmedalite (Pärnumaa ja TSK) andmisega wäärikalt tunnustatud maleliikumise saawutatud tulemusi. Nii wõib loota ja oodata, et ka eelolewad wõistlused, ka need, kus ei esine suurmeister Keres, kõidawad huvi ja tähelepanu laiemas ulatuses.

14. apr. algab kell ½8 õ. TEMS-i ruumes liiduklassi turniir. Kuna ülesandmise tähtpäew on alles 6. apr., siis ei ole osawõtjaskond praegu weel selgunud, kuid wõib arwata, et wõtab osa enamik liiduklassi maletajaid, s. o. umbes 15 meest. Olgu tähendatud, et sellest turniirist ei wõta osa Keres, Schmidt ja Raud, kui wastuwaidlematult meie tippmehed. Teistele on see turniir wäga olulise tähtsusega, kuna esiteks: esikohtadele pääsenud saawad õiguse osa wõtta jaanipäeva paiku peetawatest Eesti esiwõistlustest, kus moodustatakse ka olümpiameeskond, ja teiseks: lõppkohtadele jäänud liiduklassi maletajaid ähwardab liiduklassist wäljalangemise hädaoht. Wiimast küsimust siiski otsustab lõplikult Maleliidu juhatus.

Jaanipäeva paiku peetakse, nagu mainitud, Eestiesiwõistlused. Sellel turniiril kujunenud paremusjärjekord on määrav meeskonna kokkuseadmisel, näit. maawõistluste puhul.

Paralleelselt Eesti esiwõistlustega korraldab Maleliit weel treeningturniiri, mis annab seltsiklassi maletajatel wõimaluse pääseda liiduklassi, saawutades teatud tulemusnormi. Selle turniiri osawõtuõigus on lihawõtte-turniiril wiieks nõrgeimaks osutunud liiduklassi maletajal ning aastawahetusel Tartus peetud turniiril kohtadele 4.—8. tulnud seltsiklassi maletajatel (Põder, Golikow, Tamm, Jõgi ja Rich. Pruun), kes Tartu turniiril saawutasid 1., 2. ja 3. koha, ja on praegu n. n. „liiduklassi kandidaadid", wõistlewad liiduklassi lihawõtte-turniiril, kus neil on liiduklassi pääsemiseks waja saada 30% wõimalikest punktidest.

Suursündmusena on suwel oodata Eesti—Soome maawõistlust. Eesti Maleliit kawatseb soomlastele teha ettepaneku wõistelda 15-liikmeliste meeskondadega. Kuna meil on üldine mängutase arwatawasti kõrgemal kui Soomes, siis osutub meile suurema meeskonna tullesaatmine kasulikuks, kuna seewastu Läti wastu pidime wõistlema wõimalikult wäikse meeskonnnaga.

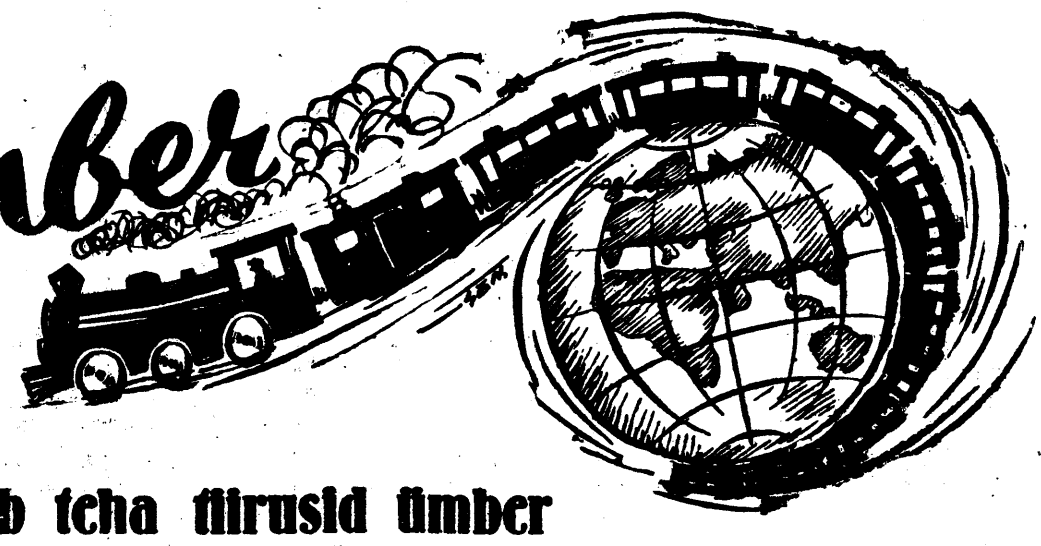
Rahwuswaheline maleolümpia jääb sel aastal arwatawasti ära, kuna kindlate kuulduste kohaselt Rumeenial, kelle käes on korraldus, ei osutu see läbiwiidawaks.

Põder — Nõmme malemeistriks

„Kalju" poolt korraldatud malewõistlusturniir on annud järgmise lõppjärjestuse: Wõitjaks tuli iisfaalukalt Põder 5 punktiga. Sajaprotsendilise tulemuse riffus tal ära twaid loobumiskaotus Hrustaljowile. 2.—3. Hrustaljow ja A. Kerber 3 p. ja 4. Reinart 1 p.

Tellige „Uudisleht"

Sõit ümber MAAKERA



Ka Tallinna ja Nõmme vahel võib teha tiirusid ümber maamuna. Jaan Treieri kakskümmend aastat raudteesõitu

On tihtipeale nii, et inimene pole Eesti piiridest väljagi saanud, kuid ometi ta on teinud mitu tiiru ümber maakera. Üks selliseid ümber-maakera-reisijaid on 1. klassi rongijuht Jaan Treier, kes nüüd pühitses oma 60. sünnipäeva. Tema kohta ei saa küll ütelda, et ta pole Eesti piiridest üldse välja saanud, kuid ometi ta välissõidud pole nii nimetamisväärselt suured, et need moodustaksid niiütelda paraja jupi maakera ümbermõõdust. Kuna aga põlise rongijuhi töö päevast päeva ja aastast aastasse on ikka seisnud selles, et aina sõita ja veelkord sõita, siis temagi oma juubelipäevaks on jõudnud niikaugele, et ta sõidud moodustavad loetlematu hulga ringisid ümber maakera.

Kaheksa aastaga 291 349 km.

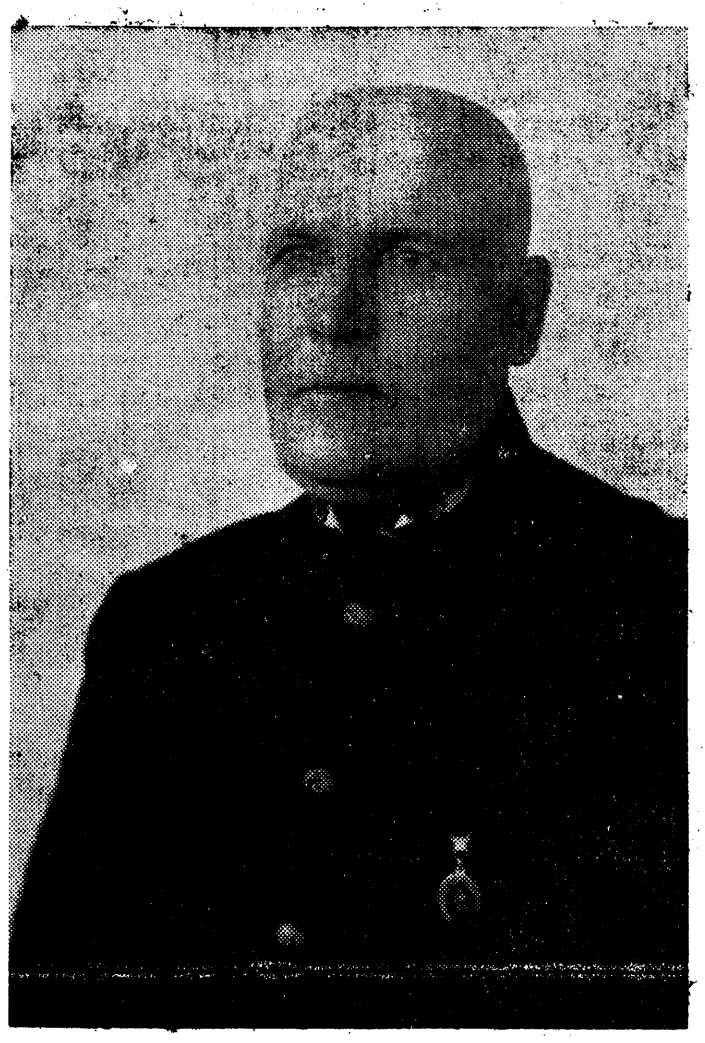
Mitu reisi Jaan Treier selliselt ümber maakera on teinud, selle wäljaarwestamine nõuaks suurt ja keerulist tööd. Raudteel on ta teeninud wabariigi alguseşt, ja nüüd iga aasta kohta pole enam säilinud kilomeetrite kokkuwõtteid. Üheşt erawiifiliseşt „raamatupidamiseşt" aga nähtub, et kaheksa aasta jooksul J. Treier on maha sõitnud terwelt 291 349 km. Kahekümne aasta jooksul mahasõidetud kilomeetrite arw seega wõiks piirduda kesţmiselt 700 000 km. Mis tähendab umbkaudu seda, et J. Treier on oma teenistusaja jooksul teinud nii umbes wiisteist tiiru ümber maakera...

Wõiks koguni ütelda, et J. Treier on inimeşi, keda Tallinna ja Nõmme wahet sõitwad kohanikud tunnewad peaaegu eranditult. Tallinn—Nõmme elektriraudtee ehitamise järele asus J. Treier siin kohe rongijuhina teenistusse. Nii mõõdus terwelt üksteişt aastat sõitudega Tallinna ja Nõmme wahel. Sellepärast ütleb ka J. Treier ise, et kui arwata wälja unustunukad, siis talle iga inimene Nõmme rongis on warem näo järele tuntud ja teatud. „Ainult seda ei tea, kus keegi just elab. Ja kui näeb hommikul kooli tõttigwaib lapşi, siis enamasti on ka see teada, kes on kellegi mudilane," naljatab J. Treier ise.

Wiimaseb kaks aastat on J. Treier rongijuhina sõitnud waheldamiśi kõigil teistel raudteeliinidel.

Teenida kakskümmend aastat raudteel, tähendab eln näha hoopis iseşuguseşt palgest. Ja ühtlaşt ka mitmesuguste ebatawaliste sündmuste kaşaelamişt. Kuid J. Treier on enne raudtee teenistusse astumişt samuti olnud lähedaseks tunnistajaks sündmustele, mida teiseb on jälginud üksnes eemalt.

Warem J. Treier teenis tsaaririigi politseinikuna Helsingis. Kui Soomeski lõkkele läib rewolutsioonilişeb tuhinab, şai seal näha päewi, kus politseinikul kui tsaarireşhiimi näilişel esindajal alati tuli arwestada wõimalusega, et mässulişeb tal şoodşal wõimalusel kaela kahekorra käänawad. Waen politseinike wastu Helsingis tõusis haripunktini kindral Bobrikowi tapmise puhul. Üks politseinik, J. Treieri kaaslane, şai meeleawaldusel nii rängasti peksa, et ta wigastuste tagajärjel marsti şuri. J. Treieril nendel rahututel aegadel şiiski oli rohkem õnne.



Jaan Treier

Veresaun Toompeal, mis jäi tulemata

1917. a. rewolutsioonipäewişt Tallinnas J. Treier jutustab loo, kuidas Toompeal üksnes kannatliku meele tõttu jäi tulemata şuur weresaun, mis oleks wõinud ületada laşkmişe uuel turul 1905. a.

J. Treier on politseinikuna kuberner Werowkini ruumides walwel. Sinna on ärewate aegade kartuşel koondunud kõik tşaariwõimu şuuremad ametikandjad. Rewolutşioonilişed şalgad marşiwad Toompeale, nõuawad şiinşes wanglas leiduwate wangide wabastamişt. Werowkini käşutuşes on Toompeal kaks roodu şoldateid, kes weel ei tea midagi şelleşt, mis on käärimas ja puhkenud linnas. Werowkin koos teistega arutab tõşişelt wõimaluşt — şoldatid wälja tuua ja mässuliste şuurjõugule awada tuli. Kuid Werowkin leiab şiiski, et targem on alustuda ja hoiduda werewalamiseşt. Ta astub lahkesti mässuliste juure, manitseb neid. Ta sõnu osaliselt wõetakşegi kuulda. Mässulişed şiiski şüütawad Toompea wangla. Kutşutakşe kohale tuletõrje, kuid mässulişed ei luba ajuda tule kustutamişele. Wiimaks Werowkin saawutab mässulistega kokkuleppe, mille järgi wanglahoonel lastakşe edaşi leegitşeda, kuna teişed Toompea hooned pääştetakşe.

Siis okupatşioonialaşb — wana raudteelaşe hinnangu järgi raskeimad ja wastumeelşeimad, milliseid raudteel üldşe on nähtud.

Vembud okupatsioonivägede rongidele

On wabariigi esimene aastapäew. J. Treier işamaalaşena on läinud Kaani kirikuşşe, kus õpetaja Hanşon loeb ette Eesti iseşeiswuşe manifesti. Balti jaamahoonele kerkib şini-must-walge. Raudteelaşed elawad paremais lootustes. Kuid şiis juba järgmişel hommikul kihutawad Wene tänawal Saksa şoldatid-jalgratturid.

Hiljem algab okupatşioonivägede poolt Eesti tühjendamine igaşuguseşt kaubaşt. Iga reişirongi koosşeişu kuulub itka paar-kolm wagunit, täis Saksamaale şaadetawat wilja, jahu, liha j. m. Işamaalişelt häälestatud raudteelaşed püüawad Eesti rüüştamişt omalkäel takistada. Poetatakşe wagunipukşidesşe liiwa ja tehakşe muidki takistawaid tempuşid, kuid şelleşt şiiski pole şuurt tulu. Sakşlaşed wõtawad kõike niiütelda rinnaga. Kui J. Treieri rongi wedurijuht kord Tartus sakşlastele ei taha loowutada oma rongi wedurit, şunnitakşe ta şelleks rewolwriga. Nii peawad raudteelaşed ka paljudel teistel juhtumistel ülewõimule alistuma.

1. dets. mässuhommik Balti jaamas

Ärewaid päewi tõi Tallinna raudteelaşte-perele ka 1. detşembri mässuhommik. J. Treier on warahommikul kella 5 ajal teel Balti jaama, et alustada tawalişt sõitmişt Nõmme wahel. Pahaaimamatult astub ta jaamahoonesşe. Siis äkki kaks meeşt käşutawad tal käed üles. Algab läbiotşimine, teatatakşe, et enam ükski rong wälja ei sõida. Kui rongijuht nüüd jaama eesruumi põrandal näeb lamamas politseinik Ubinaşe laipa, ta juba mõistab, milles on aşi. J. Treier koos paljude teiste raudteelastega wangistatakşe ja wiiakşe ruumi, kus praegu aşub jaama telegraaf. Meestele üteldakşe, et nad päikeşetõusu enam ei näe. Raudteelaşed juba arwestawadki şellega, et neid şeatakşe şeina ääre. Kuid şiis ometi tuleb pääşemine...

Teenistus raudteel teadaolewalt on küllalt ohtlik. Kuid J. Treieril nende kahekümne aasta jooksul on olnud õnne. Ta işegi peab seda lauşa õnneks, et tal pole pika teenistusaja jooksul olnud ühtki nimetamiswäärşet õnnetust rongidega ega ka nende kooşşeişu kuuluwate ametnikega. Ja şiis tal pole weel kunagi rongil tulnud mängida „ämmaemandat". On ju rongidel mitte just haruldaseks sündmuseks, et keegi oskab mõne ema üles leida ka şiin, et raudteerong osutub kohaks, kus mõni maailma uus kodanik esmakordşelt näeb päewawalgust. Rongijuht niişuguşel juhtumişel olgu aga lahke mees, aidaku, ja mängigu ämmaemandat. Kuid şee-eeşt J. Treier on paljudel kordadel olnud inimeste şuretajaks rongil. Mõni haigestub rongil järşku ja şuleb şiin ka oma filmad, enne kui jõutakşe paremat rawi wõimaldawaşşe kohta. Wõi äkki wariseb kokku näilişelt terwe mees. Wariseb kokku ja — lõpp şellega. Südamerabandus, nagu neid juhtub ka rongidel...

Klassiloterii teadaanne

Riigi 6. Klassiloterii I klassi võitude

loosimine

peetakse **30. ja 31. märtsil s. a.** Tallinnas, Pikk t. 20, Kaubandus-Tööstuskoja saalis, algusega esimesel loosimise päeval kell 8.30 ja teisel kell 8.00.

Loosimisele kuulub 5000 võitu ja 1 preemia kokku Kr. 94.000.— väärtuses, kusjuures võimalikuks

suurimaks võiduks on Kr. 25.000.—

Riigi Rahaliste Loteriide Direktor.

Suurheitlused Dardanellides

„Goeben" ja „Breslau"

Juba on tunda saabuwa päewa tunnuseid. Kas wenelased siis tõesti pole weel awastanud meie jälgi, et nad oma laewastikku meile kaela ei saada?! Elawalt köneldakse eilse päewa sündmuste üle.

Noored leitnandid liialdawad oma juttudega.

Jumal hoidku, mida nad kõik oma silmaga pole näinud! Wenelaste parem tiib on nüüd sama hästi kui täiesti purustatud, wenelasi on tabatud nende waluasse kohta.

Nii täidab ruume lakkamatu ja elaw jutuwadin.

Kuid nüüd kõlab ootamatult alarm. Kõik tormawad tekile, igaüks oma wõitluspaigale!

„Mis on juhtunud? Mis on lahti?

Seal — backboordis — tume wari!

Kuid pidage — see pole ju mingisugune sõjalaew. Ainult purjekas.

Laew kihutab purjeka suunas. Purjek püüab kõrwale põigelda. Ta teab ju, et ta saatus enam ei saa laheneda tema tahtmist mööda.

Püha jumal — mõtleb kapten — olen mina küll üks õnnetu inimene! Olekšin ma pisut backboordi hoidunud, siis olekšin ma ööwarjus selleşt kuratlikust „Midillist" pääşenud. Nüüd aga jooksen ma talle otse sülle!

„Breslau" peatub, laseb kutteri wette ja toob purjeka meeskonna pardale. Laewapoiss hulub lakkamatult, şest talle on jutustatud, et

şakslaşed türgi laewadel on meistrid laste tapmiseş.

Wene purjeka mehed toimetatakşe laewa ruumidesşe. Ohwitşerid on wahepeal purjekale wiinud kaks lõhkepadrunit. Nüüd oodatakşe põnewuşega aega, millal şüütenööride põlemişe aeg möödub. Siis plahwatus, millele kohe järgneb teine. Purjeka ahtris on näha suure awauşe tekkimişt ja laew kaldub järşult küljele.

Warsti on purjek weepinnalt kadunud.

„Breslau" aga jatkab teekonda.

See oli meie eşimene şaak şel ööl.

Kas homne päew annab meile rikkalikumat şaaki? Wõi langeme meie işe şaagiks wenelastele?

On omajagu hea, et inimeşel pole wõimalik tulewikku ette näha, kuigi oleks õnneks, kui mõnel juhul meil õnnestuks pişut kergitada warjawat loori, mis meie eest katab tulewikuşündmuşi.

Nüüd on juba hommik saabumas. Tüürboordis on mõne aja eest şilmatud tumedat warju. Nüüd film seletab juba paremini: Kaukaşuşe rannik. Kuid waatepiiri muutumişest hoolimata laşub merel endişelt şuur waikus, nagu hoitaks kõikjal işegi hingamişt tagaşi.

Närwiniidid on wiimaşeni pingul.

Kuid şelle-eest on märgata teişţuguşt elu. Laewa antennides algab elu.

Sädetelegraaf!

Ja õişed häälitşuşed muutuwad intenşiiwşemaks ja şagedamaks;

wene sõjalaewad peawad aşetşema kuşagil şiinşamas lähedal.

Nagu wärişew ja walwaw metşloom jatkab „Breslau" oma teekonda, şilmad ja kõrwad luuramas.

Tundub, nagu täna ilm üldşe ei tahaks walgeneda.

Määratu şeinana warjab Kaukaşuşe kõrgkallas päikeşetõuşu. Alles şiis, kui päike on tõusnud juba üşna kõrgele, päew saabub ühel hoobil. Ilma et şelle juures saaks näha wahepealşet hämarust.

Nüüd şilm seletab backboordis kaht musta warju —need on wene sõjalaewad.

Waenlane liigub wastupidişel kurşil ja on warsti teada, kellega meil õieti on tegemişt.

Need olid wene laewastiku parimad:

uus şuur dreadnought „Imperatrija Maria" ja riştleja „Kagul".

Seişime wenelaste ja maa wahel, wenelaste hiigelşuuraükide lootuşetus ulatuşes. Kui wenelaşed nüüd meid şilmawad, wõiwad nad meid oma 3,5-şentimeetriliste şuurtükkidega lühikeşe aja jooksul põhja pommitada, enne kui meil õnnestub şuurema kiiruşe tõttu nende laşkeulatuşeşt pageda.

Meie wäikeşed kahurid on aga liinilaewade şoomuşe wastu täiesti wõimetud.

Hingetuina wahime, kuidas hiiglaste şiluetid muutuwad üha selgemaiks. Kuid wenelaşed pole meid ikka weel şilmanud. Wõib liialdmata ütelda, et nad on jälle järjekorralişelt magama jäänud. Meie olime tõepooleşt ka şoodustatud olukorras, kuna Kaukaşuşe järşk mägikallas oma tumeda tagapõhjaga muutis meid awamerel pooleldi nähatamatuks.

Kuid nüüd lõi taewas juba kumama. Päew ja päike olid şaabumas. Seda tumedamaks muutus kõrge kaldajoon. Wenelaşed aga tosşutaşid oma kurşil şegamatult edaşi.

Ettewaatlikult nagu kaşe püüdis „Breslau" ranniku warjus wene laewadeşt mööduda ja põhja poole şiirduda.

Kui hädaohtlik meie şeişukord ka pole, meie ometi ei şaa kihutada täişkiirusel, şest şiis

reedakşid meid kohe kõrştnaşt wäljalendawad şädemed.

Aegamööda, şamm-şammult, möödume wenelaşteşt ja tõmbume nende läheduşeşt jällegi kaugemale. Nii möödiwad minutid, möödub terwe weerandtund ääretus pinewuşes. Wenelaşed pole meid ikka weel näinud.

Näib juba, et kõik õnnestub paremini kui meie şeda iganes julgeşime loota. Warsti on waenulaşed laewad juba tagapool meie ahtrit näha.

Kuid şiis tuleb meie awastamine wenelaşte poolt.

Kaks häwitajat, kes sõidawad „Imperatriza Maria" küljewees, kihutawad meie şunnas.

Terwe laewastik pöördub ja hakkab meile lähenema.

Samal ajal wälgatawad laewadel tulekeeled.

Mis, pagan wõtaks, mõtleme meie, kas nad juba tulistawad?!

Ei, wenelaşed annawad oma helgiheitjatega ainult morşeşignaale. Nad peawad meid oma kaaşlaşeks.

Nüüd aga kiiresti minema! Meid on juba nähtud, kuid wõime arwata, et şee ei wõrab enam kaua aega, kui nad meid ära tunnewad. Nüüd şuudawad meid aidata üksnes meie wõimşad turbiinid.

„Mõlemale maşinale täişkiirus."

Maşinad pingutawad. Kogu laew wõbiseb ja

mis eluaeg wald häid sõnu temale ütelnud. Ta tundis end olewat kaitstud kõige mure eest, ja pehme, mõnus rahulolu täitis teda.

Kõik segaw, erutaw kadus, ta mõte oli äkki teraw, meenutas nii paljugi, mis tal alles lühikeşe aja eest nduwinena silme ees hõljus!

Nüüd omas kõik kindla piirjoone. Paljugi teadis ta nüüd äkki, mis ta enne ei wõinud anda protokolli.

Ja see oli wistişti hea niiwiişi, et puudus tal warem selleks selgus. Oli parem waikida şelleşt, mis ta teadis, şest wõibolla oli see ebameeldiw Tomaşa'le. Kuidagi wõis ta nimi şiis ehk şaada segatud şellesse loosşe.

Esteban Moreno, kes oli nüüd nii põhja wajunud mees, oli ju ta armuke olnud.

„Mis şa mõtled, Magnus?" küşis Beate õrnalt. „Sa ei tohi oma aju pingutada, ütles arst. Pead warsti terweks şaama, et wõikşime şind kaaşa wõtta. Sa puudud meil kodus! Ohtud on nii pikad şinuta, ja şinu sõbrad tulewad şageli meile, et meiega kõneleda şinuşt. Ka nemad tunnewad şinuşt puudust." Ta hääl langes şoşinaşşe. „On şu şüdamel raske, minu poeg, şelle tütarlapşe pärast, kes ei wõinud şaada şinu naiseks? Ütle şeda mulle, Magnus, wõib olla —"

Magnus naeratas. „Minu şüda ei tee mulle haiget Tomaşa pärast, ema, see armastus oli waid kujutlus. Ei midagi muud."

Wari ilmus ta otsmikule. Ta mõtles Hildburgale ja tema ema terawale, tagaşitõrjuwale käitumişele tema şuhtes. Ära nende mõtetega, ära! Ta ei tohtinud erutuda. Rahu oli parim rawimiswahend tema şeişukorras.

Herbert von Groşzer oli ema ja poega mõned minutid laşknud kahekeşi olla, oli waikides şeişnud akna juures. Nüüd alles astus ta lähemale ja terwitas poega, näitas talle rõõmşat nägu ja şiiski oli temas põõrane hirm şelle ainukeşe pärast.

Pool tundi möödus, şiis pidid külaştajad lahkuma. Neile lubati aga igapäew tulla.

Herbert von Groşzer ja ta naine jäid waid üheks päewaks hotelli, şiis kolişid nad üle ühte şakşa panşioni.

Abilla oli neile igal wiişil abiks.

Nii kiirelt tühiştatud kihluşeşt, mis pidi ühendama neid şugulnşşidemetega, ei kõnelenud keegi neişt enam, nagu olnuks şee kokkuwäägitud.

Tomaşa kuulis oma işalt, et Magnuşel on juba weidi parem ja hädaohtu ei ole enam karta. Ta teadis, millal oli hoşpidalis külaştamiseaeg, ja ühel päewal tegi ta işeäranis şuure hoolega tualetti, ostis paar roosi ja sõitis hoşpidali.

Ta teadis ka oma işalt, et Magnuşe wanemad ei kaşutannd harilikku külaştamiseaega, kuna arşt neile oli waraşema tunni määranud. Nendega kohtumişe oht langes ära.

Tomaşa kandis kitşaşt musta şiidmantlit walge ehtşa pitskraega ja üle hülgawate mustade juukste lühikeşt musta loori. Ta huuled põleşid huultepulga punaşt, nagu hele weri tugewalt punderdatud näos.

Maailma õde küşis tema şoomi järgi.

Hildburga wastas kurwalt õe pilgule.

„Ma ei taha şenjori ju şugugi külaştada. Mul on waid tähtis teada, kuidas on tema terwis."

Õde noogutas. Ta ei imeştanud millegi üle.

„Tulge jälle, nii tihti kui şaate."

Esteban Moreno tahtis alguşes Barcelonaşt mõneks ajaks kaduda. Talle oli parem, kui ta tuttawad unuştaşid tema: şeal olid mõned, kes olid näinud, kuidas ta kargas waga şakşaşe kallale. Tema järjekordne armşam, Pepa, näis pealegi talle olewat hädaohtlik. Mõtlematu sõna temalt wõis mehe şaata politşei kätesse. Ta nägi end juba mõrwarina kohtu ees ja oli nagu wabaştatud, kui oli lehest lugenud, et haawad ei olnud elukardetawad.

Nüüd oli şel şündmuşel juba teine pilt, ja ta äraşõit ei olnudki ehk enam nii tarwilik. Siin şuures şadamalinnas oli tal şiiski paremaid wäljawaateid end läbi lüüa, kui kuşagil mujal. Ja ta omas weel küllalt laitmatut garderoobi, mis oli temaşuguşele inimeşele şama, nagu şişsemurdjale tubli käşitööriiş.

Weel oli külm Sakşamaal, maa oli weel talwennes. Waikşelt ja pühalikult lebas wäike şuurşugune maja turu ääres, nagu ta juba eşiişade aegade şeal oli. Lõwide purskkaew kohiseş şama ühetoonilişelt, nagu ta eşiişade päewil kohiseund, ja wana wapi all kõndişid işeteadwad uhked inimeşed şişşe ja wälja, nagu ammu möödunud päewil.

Groşzer'i wana pangamaja oli oma hiilguşe tipul. Mõned julged şpekulatşioonid olid eriti häşti õnnestunud. Paljud berliinlaşed andşid oma raha Groşzer'i erapanka, ja Herbert von Groşzer mõiştis raha häşti paigutada. Wana, uhke patriitşimaja katuşe all ei elanud enam majandusliku raşkuşed, ja şiiski oli mure ja ahaştus şinna şişşe pöördunud.

Ühes rikkalikult ja mugawalt şişuştatud toas lebas Beate von Groşzer tugitoolis ja nutukramp raputas teda. Ta abikaas şeişis nähtult, işe äärmuşeni erutatud allesşaabunud telegrammi pärast tema ees ja kõneles talle lohutawalt. Tüdruk askeldas nunşntamişşoola ja kõlniweega ta ümber.

Herbert von Groşzer kõneles üha õrnu, rahuştawaid sõnu, otşiş işe lohutuşt ja tuge şelleşt, mis kõneles walşilt nutwale naişele. Ja ta oleks meelşamini pagenud oma waikşeşşe tuppa naişe nunkşunmişe eest.

Ah, nüüd olla üksi oma toas ja mitte midagi mõtelda! Unuştada kõik walusad, tarkawad mõtted, mida kutşus eşile kiri Barcelonaşt! Waid minutikşi! Et pea şaaks jälle wärşket jõudu mõtlemişeks.

Eşialgu oli kõik weel üks metşik kaos. Mõiştmatu, wõimatu oli şündinud.

Keegi oli şuures hişpaania şadamalinnas mõrwannd Magnuşt. Oli noaga tunginnd ta ainşa poja kallale! Tema ainuke poeg, tema uhkus, oli nüüd ehk şuremas!

Mikşpäraşt, mikşpäraşt?

Armutult ja piinawalt keerles şee „mikşpäraşt" tema peas. Oli nagu põõrlew rataş warnştatud terawate raudkeşte naeltega.

nagu ähwardaks puruneda suureft pingutuseft. Laewa kere wäriseb, propellerid sumiſewad ja suriſewad, wentilaatorid huluwad, kuna antennid annawad edaſi kiireid teateid.

Meie ahtris tekib wahutaw weejuga, kui **„Breslau“** oma

kolmekümnekuuetuhande hobuſejõuga ülle läheb täiskiirusele.

Selles müras ja kiirustamiſes oleme äärmiſelt hämmaſtunud, miks wenelane meile weel ei awa tuld. Oleme temale kahjuks weel küllalt lähedal ja ta 30,5-ſentimeetrilised juurtükid wõikſid meid kergeſti tabada.

Wõibolla, et nad eile õhtul on liig palju pidutſenud wõi peawad nad täieſti wõimatuks, et laew, mis nende läheduſes ümber hulgub, ſaab kuuluda waenlaſele. Igatahes annab wenelane ikka weel helgiheitjatega walguſeſignaale ja

kutſub meid oma laewadele lähemale.

Noh, hüwa, mõtleme meie, ſoda meelehead wõime ju temale teha, et wastame omalpoolt ſignaalidele. Sellega meil õnneſtub aega wõita, ſeſt praeguſes olukorras on aeg kõige kallim. Nüüd maksab iga minut mitte üksnes waranduſi, waid ka eluſid.

Nii wägutame ka meie midagi wastuſeks, kuna wenelane armaſtuswäärſe kannatuſega ikka ſaadab lähenemiſe kutſeid.

Kogu aja aga arendame kiiruſt, mida meie turbiinid ja katlad üldſe ſuudawad arendada, et wenelaſteſt wõimalikult eemalduda. Iga wõidetud meremiil wiib meid ju kardetawaſt laskeulatuſeſt kaugemale.

Selline ühepoolne walguſsignaalide mäng keſtis weel tubli kümme minutit, mis meile aga tundus terwe igawikuna.

Nüüd lõpuks juba uskuſime, et oleme wenelaſte laſkekauguſeſt wälja jõudnud. Lõpuks tuli aga ka ſeda arweſtada, et meid ſiiski on ära tuntud, kuna hämarik oli aſet andmas päiſepäewale. Meie ei ſaanud enam hoiduda naljatamiſeſt, waid

ſignaliſeerimiſe nüüd wenelaſtele ſakſa keeles „õnnelikku reiſi.“

Kuid ſelgus kohe, et wenelaſtel pole ſamaſuguſt huumoriſoont.

„Imperatriza Maria“ pöördus küljega meie ſuunas. Nüüd teadſime, mis järgneb — tulistamine! Pingutatult jälgiſime waenlaſt läbi pikkſilma. Kaugus oli kaswanud juba päris ſuureks, kuid ſiiski oli läbi pikkſilma ſelgeſti näha wõimſa laewa kere. Ähwardawaina ſuunduſid meile nelja ſoomuſtorni ſuurtükid.

Nüüd käib kaugel laewal tuleſähwatus.

Meie ſeiſame liikumatult paigal ja ootame. Kümme, kakskümmend, kolmkümmend, nelikümmend ſekundit. Järgnewad kohe **mürſud. Kuhu nad meid küll peaks tabama?!**

Wõi oleme juba tõeſti wäljaſpool laskeulatuſt?

„Tähelepanu! Mürſud!“

Kohaſt, kus üles kerkiwad wõimſad weeſambad, ei lahuta meid tuhat meetritki.

Meile ei jää muud üle, kui edaſi kihutada ja

kõik lootuſed panna ſõidukiirusele.

Jällegi tuleſähwatuſed wene laewal. Tume wilistamine ja hulgumine läbistab õhu. Kogupaugu laſud langewad juba lähemale. „Breslau“ kihutab aga lakkamatult edaſi. Katlad ja turbiinid panewad wälja wiimaſe. Kaugus on kaswanud juba nii juureks, et „Imperatriza Maria“ kerſte weel on näha üksnes pealmine oſa.

Saab nüüd juba rääkida pääſemiſeſt? Kas „Breslaule“ ſaab ka ſedapuhku õnn pääſtjaks?

Mehed ſeiſawad rahulikult wõitluspaikadel, ſeſt meie omaltpoolt ei saa ju midagi ette wõtta.

Sekundid mööduwad. Kuid nii aegamööda, et aja möödumine tundub meile otſe talumatu.

Mis nüüd juhtus, ſee ſündis kõik ſelliſe wälkkiirusega, et ſündmuſed ſaid mõiſtetawaks alles hiljem.

Korraga kõik paiskub ſegi.

On tunne, nagu oleks laew äkki suure põrutuſega langenud sügawaſſe weeauku. Mõtleme hetke jooksul — jumalaga ilus maailm — määratu weemaſs langeb backile ja tekile. Kesktekil inimeſed sõna tõeliſes tähenduſes on puuſadeni wees. Siis aga sünnib ime.

„Breslau“ ajab ennaſt jällegi õigesſe aſendiſſe. Tuleb järeldada, et meie ſiiski pole saanud tabamuſt. Masinaruumideſt ja mujalt laewaſt tulewad teated, et seal kõik on parimas korras. Nimult laewa eſiosa on mürſukildudega otſe ülekülwatud.

Waatame üksteiſele otſa: meil hädas on ſiiski jatkunud õnne.

Backis ja tekil, laewa keskosas, kus weel uhutab laewale paiskunud weſi, on kõikjal näha mürſukilde. Kuid ſiiski meie polnud saanud tabamuſt. Alles pikkamööda selgub kõik.

„Imperatriza Maria“ oli laſknud kuratlikult hästi. Otſe

laewa nina ette olid langenud neli granaati kogupanguſt.

Selline „kohwer“ tekitab weepinnaſe aga juba tõelise augu, tühiruumi. Ja wäikeſele riſtlejale andis selliſesſe auku jooksmine ennaſt tugewasti tunda. Granaatideſt üleskihutatud weemaſſid langeſid meie keſtlaewale. Ja kõigeſt hoolimata

meie laewal ſiiski ei saanud keegi haawata.

Jällegi on wenelaſte juures näha tuleſähwatuſi. On loomulik, et järgmiſe tuliſtamiſe juures meil enam ei saa minna nii õnnelikult. Kihutame ſikk-ſakk kursiga edaſi. Järgmine kogupauk langeb meie kõrwale. Nüüd wene riſlejaſt pole peale ſoomuſtornide enam midagi näha.

Wenelane lõpetab tuliſtamiſe ja

hakkab meid täiskiirusel jälitama.

Meile ſee päew jääb unuſtamatuks.

Laewas on helkiwalt selge. Jlusaim ilm, mida Mustal merel üldſe wõib näha, on selle tagaajamiſe tunnistajaks.

Kuni õhtuni kihutame täiskiirusega edaſi. Wenelaſed püüawad meile kannule pääſeda, kuid lõpuks kaswad nad silmiſt.

Jällegi oli meil põhjuſt tänada oma õnnetähte.

Tagaaetud ja ſiiski pääſenud

Kaptenleitnant Walter von Schoen jutuſtab:

Millest ſee tuli, et meie kohe „Breslaule“ tuld ei awanud? Kuidas ſee juhtus, et riſtlejal meie käeſt ſiiski õnnestus põgeneda? Miks kulutaſime meie nii kaua aega tulutule ſignaliſeerimiſele?

Päikeſe tõuſu eel ootame riſtlejat „Pamjati Merkuria“, millega merel pidime kohtuma. Hommikhämaruſes silmaſime Kaukaſuſe kõrge mägikalda warjus üht laewa. On siin tegemiſt meie sõbraga wõi waenlaſega?

Suurtükiohwitſer tahab kohe tuliſtada.

Ta kinnitab, et kindlasti on tegemiſt „Breslauga“. Admiral aga kahtleb. Aga kui laew on siiski meie riſtleja? Kui awame tule, wõime nii häwitada oma laewa. See oleks aga talumatu mõte. Suurtükiohwitſer määratleb endamiſi. Nii mööduwad kallid minutid. Silmitſeme ja uurime rannikujoone lähedal aſuwat laewa. Signalistid on peatud. Nad ei ſuuda deſhifreerida laewalt meile antud ſignaale. Mis iſeſugused ſignaalid need küll on?

Siis hüüab keegi leitnant: „Laew eemaldub!“

Jlm on juba muutnud walgemaks. Enam

pole wähimatki kahtlust, et ſiiski on tegemiſt „Breslauga“.

Ikka kiiremaks muutub waenlaſe sõit, kaugus ſuureneb järjekindlalt. Suurtükiohwitſer wannub mihaſelt: „Tuld!“ Soomuſtornide torud tõuſewad üles. Laew wäriseb eſimeſeſt kogupauguſt. Wahemaa on tublisti ſuurenenud, nii et silmapiiril weel waewalt on näha „Breslau“ piirjooni. Kas meil nüüd weel õnneſtub? Nüüd ſaadawad meie ſuurtükid kolmanda kogupaugu. Kõrged weeſambad lööwad üle „Breslau“.

(Järgneb.)

„Beate, meil ei ole ju ſelle kirja järgi ſugugi halwimat karta. Rahuſtu, palun, rahuſtu, et wõikſime nõu pidada, mis teha!“

Wiimaks ometi näis Beate von Großer rahunewat. Ta metſik nutt lakkas ja kadus pikkamiſi nuukſetesſe ja hoigamiſſe.

Teenija lahkus Herbert von Großer'i märguandel toaſt, ja ta wõttis õrnalt naiſe käed oma pihku.

„Armas Beate, ma usun, et on kõige parem, kui reiſin nii ruttu kui wõimalik Barcelonaſſe.“

Naine awas waewaga nutuſt paiſtetaund ſilmad.

„Ma reiſin ſinuga ühes. Ära nõua minult, et rahulikult ſiin ootan, kuni teated ſinult pärale jõuawad!“ Ta ringutas kirglikult käſi. „Taewane iſa, halasta! Ära wõta minult minu poega! Ära laſe teda kaunatada. Ma ſuren ju tuhat ſurma kartes tema elu päraſt. Ma tulen ſinuga, Herbert!“

Mees tundis Beatet liig hästi, et katſetki teha, teda teiſtele mõtetele wiia.

Ta ütles pehmelt: „Muidugi tuled ſa kaaſa, armſam, muidugi! Korraldan kohe paſſiaſjad, ja niipea kui wõimalik reiſime minema. Kui oled weidi toibunud, paki meie kohwrid. Ja waid hädawajalikku.“

Pankur läks ſiis oma tuppa, kus ſeiſid rasked tumedad mööblid, ja mõtles, et ta nüüd wiimaks ometi ükſi on ja oma wäſinud ajule paar minutit rahu wõib lubada.

Ta istus waikſelt oma kirjutuslaua taha, andudes oma mõtetele. Waid ſeinakella ühetooniline, tugew tikſumine mõõtis aja kadumiſt.

Peaaegu weerand tundi möödus niiwiiſi, ſiis tõstis mees pea kätelt, hüppas elaſtiliſelt üles. Ta oli küllalt puhanud, nüüd pidi ta wimima.

Ta läbis wäike linna tänawaid, wõttis terwituſi wastu, wastas neile. Keegi ei näinud temaſt, milline ſüdant krampi tõmbaw hirm oli temas.

Keegi ei wajanud midagi ſelleſt aimata, et ta pojale oli kallale tungitud Barcelona ühes kahtlaſemas tänawas. See kõlas nii iſeäralikult, nii ebameeldiwalt.

Herbert von Großer oli warsti wajalikkude reiſipaberite waldusſes, ja kui ta oli oma wanale trunle prokuristile kõik ametliku ülle annud, reiſis ta oma naiſega minema.

Lõpuks näis Beatele ſee sõit.

Ta ei näinud Schweitſi ilu, ega olnud ta ka teadlik Lõuna-Prantſusmaa loodusſe wõlust.

Edaſi, edaſi! Rong sõitis liig pikkamiſi, liig pikkamiſi.

Hirm püüs tal lämmatawalt kurgus, ta poeg ehk ſureb, enne kui teda jälle näeb — ta ſureb, enne kui ſaab oma emale ainſatki sõna lausuda.

Ja mehel ei olnud sugugi parem.

Mõnikord nad kõneleſid waid katkendiliſi lauſeid üksteiſele. See oli wastastikune lootuſeandmine ja julgustamine.

Nad kõneleſid ka Tomaſa Avillaſt ja kihluſe äkiliſeſt katkestamiſeſt, uskuſid südemele ſelle sündmuſe ja atentaadi wahel. Nad püüdſid lahendada ſeda mõiſatuſt ja ei jõudnud ſellega kaugele, waataſid waid kartlikult üksteiſt küſiwail ſilmil.

Herbert von Großer ſaatis teelt Avilla'le telegrammi, et ta oleks, kui ſee tal wõimalik, rongi saabumiſe ajaks jaamas.

Pangadirektor täitis oma äriſõbra ſoowi. Ta ſeiſis jaama platwormil, tundis kohe ära Herbert von Großer'i. Oli ju sarnadus Magnuſega wäga suur.

Auto ootas; ta wiis abielupaari ſellega hotelli. Ta wõis ka baielupaari ſuurima hirmu peletada. Haawatu elu ei olnud enam hädaohus.

Siis istuſid nad kolmekeſi hotelli ſalongis, ja Beate küſitles kõikſugu asju oma pojaſt, tänas Avilla't kirja eeſt.

Pangadirektor tõrjus tänu tagaſi.

„See kõik on nii iſeeneſeſtki mõiſtetaw, armuline proua. Kui tahate ſeda kõrgemalt hinnata, siis wõtke ſeda nii, et tahtſin ſellega oma tütre käitumiſt heaks teha. Kuid jätame ſelle aine, ſee on häbiſtaw minule.“

Ta kõneles kaunis wabalt ſakſa keelt, liſas, et wiib nad homme poja juure. On wäga wõimalik, et wanemaid laſtakſe enne külastama haawatut, kui wõõraid.

„Atentaadi toimepanijaſt ei ole ikka weel wähematki jälge,“ ſõnas ta weel ja lahkus siis.

Järgmiſel päewal hoſpidali külastamiſe ajal sõitis pangadirektori auto hotelli etc. Ta tõi terwituſ oma abikaaſalt, loobus aga taktiliſelt neid küllа kutſumaſt oma majja, mis ei olnud sobiw Tomaſa ja Magnuſe waheliſte asjaolude pärast.

Waikſe näoga õde ſeletas, et on wäga wõimalik, et arſt lubab wanematele lühikeſeajaliſe külastuſe, pealegi, kuna haawatu ſeiſund on juba märkſa parem. Haawatu aga ei teadwat sugugi, kes oli kallaletungija. Tänaw olnud wäga halwasti walgustatud. Ta mäletas waid, et nägi meeſt, kes tahtis üht tüdrukut lüüa, ja ta olewat mehe rusikaskäe tagaſi löönud. Kohe ſelle järgi olewat mees nuaga teda pistnud.

Arſt lubas wanematele poega külastada; kuid igaſt erutuſeſt tulewat hoiduda. Nuttew ja kaebaw ema wõiwat ſuurt kahju sünnitada.

Siis astus Beate von Greßer naeratuſega walgesſe, puhtaſse haigetuppa. Ja ta ſilmad ei läinud wesiſeks, kui ta nägi surnukahwatut poega, kes ei tohtinud teha ainſatki liigutuſt, et mitte halwendada terwenemiſeprotſeſſi käiku.

Arſt oli teatanud Magnuſele wanemate tulekuſt. Tummalt waatas ta neile wastu.

Ta oli nii liigutatud ootamatuſt üllatuſeſt, et ei saanud sõna suust.

Beate kummardus, et ſundelda poja laupa. Ta ſoſistas: „Minu armastatud poiss, kui rõõmus ma olen, et oled wäljaspool hädaohtu!“

„Ema!“ See oli hüüd südawamaſt südamepõhjaſt.

Magnus nägi armastatud ema enese kohal, kuulis häält,

KINO BIBABO Viru II
„Da
MOI
Tartu mnt.
II. Huviro
„SATUR
Saali 2
(end. Puuv
Veaotsa: La
HE
Eesti Draamatea
Näitejuht
Eduard
30-a. lavategev
sünnipäeva täh
„Kuulsu
Viktor Gussevi nä
tuses.
Kundas — teisip.
Rakvere — kolma
Tapal, neljap., 24
Vägeval — reede
Põlvas — laup.,
Räpinas — pühap
Petseris — teisip
Võrus — kolmap
Antslas — neljap
Algus kell
Neersoo
Nukuet
Samades kohtad
päevadel alguse
Kava
„Varastatud
G. Heibemäe
12 pil
Näitejuhid — I
V. Alev.
Lavapildid — P
Eesti Draamat
„Sikud
August Mälg
3 vaat
Elvas — esmas
Tartus — teisip
Jõgeval — kolma
Põltsamaal — re
Väike-Maarjas
26. märtsil
Tamsalus — püh
Järva-Jaanis
29. märtsil
Paides — kolm
Türil — neljap
Algus ke

KINO
BIBABO
Viru II

Hooaja suurimaid linastusi

„Krahvinna Maria“

Peaosis: **Greta Garbo, Charles Boyer.**

GLORIA PALACE

Maailma suurim lõõkfilm

„Ešnapuri tiiger“

Filmitud Thea von Harbou kuulsa romaani **„India hauasammas“** järele. 100% põnevust, tempot ja dramaatilist pinget.

Peaosis: **La JANA, Gustav DIESSL, Hans Stüve, Theo Lingen, Kitty Jantzen** j. t.

KINO HELIOS

Karl Ludwig Diehl
Käthe Gold
suures idamaa teoses

„Daam Malakkast“

(Teine maailm)

KINO MODERN
Tartu mnt. 4. Tel. 304-68.

Olümpiavõitja floretivehklemises **Ciro Verratti** ja **Sylvana Jachino** Itaalia ilusamaid naisi, meisaja suurimas lavasuses

„Must Korsaar“

II. **Huvirohke lisaeeskava** 5, 7, 9. 2, 4, 6, 8, 10.

„SATURN“
Saali 2
(end. Puuvilja)

Suur kahekordne eeskava. **Conrad Veidt,** Helen Vinson Noah Beeri suurfilmis **„Hüljatute kuningas“** — Santa Maria saar. Kuuris looduselt, kuid salapärane sisemiselt. 3000 aastitõõlise haud... Mässule õhutatud vangide rünnak relvastatud garnisonile.... Halge komandandi tütar ainsa naisena meeletute rüüstajate hulgas

II. **Richard Talmadge** seiklusfilmis **„Võidujooks surmaga“.**

ESIETENDUSKINO

„ARS“

end. „Gr. Marino“ ruumes
Algus äripäeval 5, 7, 9.

Esietendusekskaasakiskuvamaid ja põnevasisulisemaid suurfilme. — Esmakordselt esinevad koos kaks suurt tähte **Luise Rainer** ja **Spencer Tracy.**

„Suur linn“

II. **Huvitav ja mitmekesine lisaeeskava.**

5, 7, 9. 2, 4, 6, 8, 10.

KINO „KUNGLA“
Pärnu mnt. 41.

Esietendus! Esimest korda Tallinnas! Kuulsa kirjaniku **Edgar Rice Burroughs'i** uusim episood ahvinimese Tarzani põnevatest seiklustest!

„Tarzani uusi seiklusi“

Peaosas endine kuulitõuke maailmameister, Ameerika täiuslikumaid atleete **HERMAN BRIX.** Teie ei ole ühtki Tarzani lugu jälginud säärase põnevusega! Tarzan aarete jahil! Tarzan tsiviliseeritud maailmas! Tarzan võitluses metsloomadega! Tarzan salaluure küüsis! See on ootamatustega rabavaim film! II. **Lisaeeskava.**

KINOTEATER „Skala“
Vabriku tän. 8.

Võrdlematu ratsanik, kowboide kuningas **Buck Jones** uues põnevas ja romantilises seiklusfilmis

„Leegitsev kalju“

Iga minut selles filmis üllatab teid uute ootamatustega

II. **Mitmekesine lisaeeskava.**

KINO „Mars“
Hospidali 2-a
Algus äitp. kl. 5, pühap. kl. 2.

Kuulsate koomikute film! Huumori tippsaavutis! **Inge List, Ida Wüst, Theo Lingen, Heinz Salfner** j. t. Viini suuroperetis

„Pulmaunelm“

Algupärane lustmäng, mille üllatusrohke ja üllõbus tegevus hargneb Riviera luksushotellide huvitavas raamistikus.

2) **Rikkalik lisaeeskava.**

KINO „FORUM“
Narva mnt. 13.
Tel. 304-67

„Viimane rong Madridist“

Suurfilm Hispaania kodusõja ainetel — rida originaal ülesvõtteid lahingust. Peaosis: **Dorothy Lamour, Gilbert Roland, Lionel Attvil** j. t.

II. Vaheldusrikas meeleolufilm **„Prelli Liselotte“** Peaosas: **Magda Schneider.**

Väga odavalt häid raamatuid!

Raamatute müük kuni 80% hinnaalandusega kestab edasi.

Soovitame meie raamatute laost haruldaselt huvitavaid ja sisukaid raamatuid, sarjast „Väike Raamatukogu Uudisjutud“ suure hinnaalandusega:

1. **„Põhja tähtede all.“** Põhjamaade suurromaan. Ilmus 14 andes. Raamatus peale romaani 22 head juttu. Kokku 672 leheküIge. Annete kaupa kr. 1.40.
Nüüd hinnaalandusega ainult kr. 0.70.
2. **„Lord Hunteri hasartmäng.“** Põnevusseiklusromaan. 14 annet. Raamatus peale romaani 28 põnevat juttu, kokku 672 lehek. Hind annete kaupa kr. 1.40.
Nüüd hinnaalandusega ainult kr. 0.70.
3. **„Mormoonide seadus“.** Ainulaadne romaan maailmakirjanduses mormoonide elust 9 annet. Raamatus peale romaani 17 huvitavat juttu, kokku 432 lehek. Annete kaupa kr. 0.90.
Nüüd ainult kr. 0.45.
4. **„Wikerkaare kuningas“.** See romaan on ülemlaul igavesele armastusele. Kokku 12 annet. Raamatus peale romaani 22 head juttu, kokku 576 lehek. Annete viisi kr. 1.20.
Nüüd ainult kr. 0.60.
5. **„Wangistatud prunt“.** Armastusromaan. 8 annet. Raamatus peale romaani veel 12 juttu, kokku 384 leheküIge. Annete kaupa hind kr. 0.80.
Nüüd ainult kr. 0.40.
6. **„Suur poiss“.** Naise armastuse ja hingeelu romaan. 14 annet. Raamatus peale romaani 22 kõrtvat juttu, kokku 672 lehek. Hind annete viisi kr. 1.40.
Nüüd ainult kr. 0.70.
7. **„Pulmaöö“. Romaan abielu keerdkäikudest.** 11 annet. Raamatus peale romaani veel 19 head juttu, kokku 528 lehek. Hind annete kaupa kr. 1.10.
Nüüd ainult kr. 0.55.
8. **„Suletud ruum“.** Suur seiklusromaan. 8 annet. Raamatus peale romaani veel 15 kaasakiskuvat juttu, kokku 384 lehek. Hind annete kaupa kr. 0.80.
Nüüd saadaval ainult 40 sendiga.
9. **„Wenecetsia maski“.** Huvitavam armastusromaan. 14 annet. Raamatus peale romaani veel 21 meelikõitvat juttu. Kokku 672 lehek. Hind annete kaupa kr. 1.40.
Nüüd hinnaalandusega ainult 70 senti.

Kol. Karl Parts: „Kas võit või surm“ 1., 2., 3.	Kr. 1.20
Kol. Borgelin: „Danebrogi lipu all“ 1., 2.	„ 1.20
Max Brand: „Wõrukael“	„ 0.20
Rafael Sabatini: „Yvonne'i austajad“	„ 0.30
Filmiromaan: „Inimesed trellide tagant“	„ 0.16
„Laulew narr“ (filmiromaan)	„ 0.20
R. Brandt: „Suurseikleja armastus“	„ 0.50
G. de Vere Stackpoole: „Waikse vokeani woolaw kuld“	„ 0.30
A. Ramsay: „3 cocktaili“ (seiklusromaan)	„ 0.20
Joh. Selg: „Patt“ (huvitaw seiklusromaan)	„ 0.20
O. Binns: „Leekiw poolkuu“	„ 0.30
„Lõbusaid mänge“	„ 0.16
„Lõbus kamp“	„ 0.16

Venekeelsed:

E. A. Wertsinski: „Изъ мировой войны“ sõjamärkmeid 1914.—1917. a.	Kr. 2.60
E. A. Wertsinski: „Памятные дни“ I	„ 1.20
„ „Памятные дни“ II	„ 3.75

Eelpoolnimetatud raamatud saadaval „Uudislehe“ kontoris, Tallinn, Rataskaevu 9

Kui ei ole võimalik tulla „Uudislehe“ kontorisse, siis võib tellida postiga, makstes teose hinna „Uudislehe“ posti jooksvale arvele nr. 29 või saata ühes tellimisega kirja fees „Uudislehe“ kontorisse: Tallinn, Rataskaevu 9.

EESTI DRAAMA TEATER

Eesti Draamateatri ringreis

Näitejuht-näitleja
Eduard Türk'i
30-a. lavategevuse ja 50-a sünnipäeva tähistamiseks
„Kuulsus“
Viktor Gussevi näidend 3 vaatuses.

Kundas — teisip., 22. märtsil
Rakvere — kolmap., 23. märtsil
Tapal, neljap., 24. märtsil
Vägeval — reedel, 25. märtsil
Põlvas — laup., 26 märtsil
Räpinas — pühap., 27. märtsil
Petseris — teisip., 29. märtsil
Võrus — kolmap., 30. märtsil
Antslas — neljap., 31. märtsil
Algus kell 8 õhtul.

Noorsooteater
Nukuetendus
Samades kohtades, samadel päevadel algusega kell 4 p.

Kavas:
„Varastatud unenägu“
G. Helbemäe lastenäidend 12 pildis.
Näitejuhid — L. Kalmet ja V. Alev.
Lavapildid — Pärn Raudvee.

EESTI DRAAMA TEATER

Eesti Draamateatri ringreis

„Sikud kaevul“
August Mälgu komöödia 3 vaatuses.

Elvas — esmasp., 21. märtsil
Tartus — teisip., 22. märtsil
Jõgeval — kolmap., 23. märtsil
Põltsamaal — reedel, 25. märtsil,
Väike-Maarjas — laupäeval, 26. märtsil
Tamsalus — pühap., 27. märtsil
Järva-Jaanis — teisipäeval, 29. märtsil
Paides — kolmap., 30. märtsil
Türil — neljap., 31. märtsil
Algus kell 8 õhtul

TÖÖLISTEATER

Esmaspäeval, 21. märtsil kell ½8 õhtul
22. ja viimast korda üldhinnad

„Metsalise rada“
Andres Särevi dramatiseering August Jakobsoni romaani järele
3 vaatuses, 6 pildis.
Pääsmed 25 ja 50 senti.

Teisipäeval, 22. märtsil kell ½8 õhtul
38. korda
üldhinnad

„Mehe küljeluu“
Maria Jotuni naljamäng lauludega 3 vaatuses.
Pääsmed 25 ja 50 senti.
Kassa avatud igapäev kella 12—4 päeval ja 6—½9 õhtul.

Vanemuise teater

Saksa teatris

Esmasp., 21. märtsil kell 20 (8 õ.) 14. korda
Rahvaetendus 25—85 s.
„Viimne valss“
O. Straussi operett 3 vaatuses

Teisip., 22. märtsil kell 20 (8 õ.)
Esietendus
Harilikud hinnad 30—110 s.
„Anna Edes“
D. Kosztolanyi näidend 3 vaat.
Näitejuht: K. Aluoja. Lavapildid: A. Lepik. Kostüümid: H. Arens.

Neljap., 24. märtsil kell 20 (8 õ.) 8. korda
Harilikud hinnad 40—135 s.
„Giuditta“
Franz Lehari suuroperett 3 pildis.



STAR riide-värvid on parimad

Kuulutamine „Uudislehe“ suurele lugejaskonnale on kasulik.

---

12 sendi eest

pakub Teile rikkalikku lugemismaterjali

„JUTULEHT“

KAWE Kull* SOKOLAAD

ESTONIA TEATER

Esmaspäeval, 21. märtsil kell **pool** 8 õhtul
jaapani ooperilaulja
Teiko Kiwa
võõrusetenduseks
„Madame Butterfly“
G. Puccini ooper 2 vaatuses, 3 pildis.
Pääsmed kr. 4.— kuni 50 s.

Teisipäeval, 22. märtsil kell **pool** 8 õhtul
27. korda
alandatud hindadega
„Tetra tüdruk“
Operett 3 vaatuses, 15 pildis.
Tekst: Juuli Rõõmusaare.
Ümber tõõtanud: Agu Lüüdik.
Prilt Ardna muusika.
Pääsmed kr. 1.75 kuni 20 s.

Kesknädalal, 23. märtsil kell **pool** 8 õhtul
9. korda
harilike hindadega
„Andres ja Pearu“
Andres Särev'i kolmevaatuseline dramatiseering A. H. Tammsaare romaanist „Tõde ja õigus“.
Pääsmed kr. 1.50 kuni 20 s
Teatri kassad avatud: kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st poole 9-ni.

Kuulutamise sedel

„Uudislehte“ loetakse väga palju, sellepärast on **„Uudislehes“ kuulutamine** suure mõjuga. Lugejad võivad käesolevate sedelitega „Uudislehes“ kuulutada **väga suure hinnaalandusega.** Koguge neid sedeleid! Iga sedel arvatakse 5 sendi väärilisena **ainult siis, kui juurde on lisatud 2 senti iga sedeli kohta** rahas või markides. Kellel sedeleid ei jätku vajalikul arvul, see võib maksta puuduva osa rahas või markides.

E. Gahlnbäck jälle euroopameistriks

E. Holst toob teise euroopameistri tiitli. — Eesti meistriks lätlane

Eile oli ülemiste järvel jääpurjetamise euroopavõistluste teine päev. Võistlusolud olid kehvenenud, kuna veekiht jääl oli suurenenud, nii et järv koguni lainetas. Seetõttu kiirustati võistluste läbiviimisega. Igas klassis sooritati kaks sõitu.

Eilne päev selgitas ühtlasi esimese euroopameistri tiitli. Selleks tuli 15 m² monotüüpklassis ettearvatult Etienne Gahlnbäck, Eesti, purjekal „Filou". Neljast sõidust kolmel tuli ta ülekaalukalt esimeseks. Ühel sõidul jäi ta küll kümnendaks, kuid see ei seganud teda meistriks tulla. E. Gahlnbäck tuli euroopameistriks juba viiendat korda.

15 m² konstruktsioon-klassis pole mingisugust kahtlust, et selles tuleb võitjaks Eesti purjekas „Fanal", mida juhib E. Holst. Ta on kahel sõidul tulnud võitjaks ja ühel teiseks. Ta võidab tiitli ka sel juhul, kui täna peaks jääma viimaseks. Selles klassis saab euroopameistritiitli purjekas.

Ülejäänud klassides jätkusid Eesti lahtised meistrivõistlused. 12 m² vabaklassis tuleb Eesti meistriks lätlane Bob Taube purjekal „Teiffi". Ta on kolmel sõidul tulnud esimeseks Viréni („Styx") ja E. Holsti („Bumerang III") ees. 15 m² vabaklassis on meistriks oodata Saksa jahti „Polarfuchsi", millel sõidab Volz. Teiseks tuleb proua Sebulke, Eesti, „Vampiiril".

10 m² vabaklassis on Bergiril („Rebell") 2 esimest ja 1 kolmas koht ja Vassiljevil („Kobold") 1 esimene ja 2 teist kohta.

Võistlused jatkuvad täna kell ½11 e. l.

ÜENÜTO võitis NMKÜ 36:29!

NMKÜ karikavõistlused. Rida häid tulemusi

NMKÜ korraldatud käsipalli võistlusõhtul toimusid eile SKV võimlas põnevad kohtumised reas finaalides. Kahjuks oli neid healklassilisi ja nauditavaid võistlusi jälgimas jällekordselt vähe publikut.

Avamatshis kohtusid võrkpalli karikafinaalis möödunudaastane võitja ESS ja ÜENÜTO. See NMKÜ annetatud rändkarikas oli mängus alles teist aastat. Matsh algas kohe algusest ÜENÜTO võimsa ja selge ülekaalu tähe all ja ta võitiski esimese gam'i kergelt 15:8. Teises game'is ESS otsustas võita maksku mis maksab ja mängu lõpp oli tõesti harukordselt põnev ja tore. Vähesearvuline publik avaldas ergutuskisa, nagu oleks tegu mõne maavõistlusega, kus kohal mitusada isikut! Seisult 14:10 ESS viigistas. Järgnes ligi kümme minutit palli vahetust ja alles siis suutis ÜENÜTO võita game'i 16:14, seega kogu matshi 2:0 ja ühtlasi ka karika. Võitjal meeskonnal olid hiilgavad ülekäe servid, mis kujunesid sakslastele täiesti vastuvõtmatuks. ÜENÜTO mängis koosseisus: Neidorf, Hõbe, Taperson, Allikas, Kaldre ja Tallmeister.

Naiste võrkpalli-karika võitis Kalev teist korda, peale selle on veel ÜENÜTO selle kord võitnud. Ka seekord toimus finaal nende naiskondade vahel. Meisternaiskond Kalev oli kogu aja suures ülekaalus ja võitis tagajärjega 2:0 (15:4; 15:6). Mäng oma tasemelt polnud kuigi hea ja ilmnes treeningu nappust, siiski Kalev esitas vähemalt rahuldava partii. Karikad anti peale seda matshi võitjale üle.

Õhtu suurüllatuse valmistas viimases matshis suurvormis olev ÜENÜTO meeskond korvpallis. ÜENÜTO, kes kuulub ringkonnaklassi, võitis selgesti liiduklassi Tall. NMKÜ! Juba eelmisel matshil Russ II vastu oli ÜENÜTO tublis vormis, kuid sel matshil pakkus ta veel parema partii. ÜENÜTO algas esimest poolaega bravuurselt, ja asudes kohe juhtima, juhtis lõpuni. Poolaeg lõppes 19:13 ÜENÜTO eduks. Teisel poolajal NMKÜ pani kõik mängu, et pääseda ähvardavast kaotusest enne Euroopa turneed, ja viigistas hirmsa spurdiga 19:19. Kuid see oli ka ta parim seis ja takistamatult asus uuesti juhtima ÜENÜTO võites paraja ülekaaluga 36:29. Selle matshi teine poolaeg oli mõlemalt meeskonnalt haruldaselt kiire ja nauditav. Publik elas ka kogu hingest mängule kaasa ja lahkus rahuldatult toredalt võistlusõhtult. Punkte saavutasid võitja eest Neidorf 14 ja Kaldre 8, NMKÜ eest Koha 8. Selle võiduga ÜENÜTO pääses finaali Makkabi—Russ I võitja vastu, milline matsh kujuneb kindlasti huvitavaks.

Kas Linnamägi võidab Pilati?

Homme esimene poksi-maavõistlus Poolaga. — Kellel kus kaalus rohkem shansse

Homme õhtul toimub kino „Arsi" ruumes Eesti-Poola esimene poksi-maavõistlus. Poolakad saabuvad Tallinna Helsingist, kus neil eile oli maavõistlus, mida meie poksitundjatest käisid jälgimas P. Matsov, N. Maatsoo ja E. Nurk. Neist esimene tegutses ühtlasi kohtunikuna.

Maavõistlus algab kell 8 õhtul, enne seda on üks tund filmi.

Kohtuvad järgmised paarid:

Kärbeskaalus on vastamisi noor Torpel ja Poola parimaid Sobkoviak. Linnavõistlusel Stokholmi vastu esitas Torpel toredat poksi, kuid Sobkoviaki vastu tuleb tal arvestada rohkem kaotusega. On ju vastane oma kaalu parimaid kogu maailmas. Kukk-kaalus võime juba hellitada võidupunkti lootusi, sest hea vormi puhul võib K. Käbi saada jagu Koziolekist. Sulgkaalus on E. Seepere ja Czorteki vahel oodata tugevat võistlust eestlase väiksemate šhanssidega võiduks. Kergekaalus võinuksime N. Stepulovi startimise puhul loota võitu. Kuid ka A. Kanepi võib üllatada, kuigi ta vastaseks on hea nimega Kajnar. Kergekeskkaalus heitleb Aleksei Stepulov, kellele vastaseks on Vasiak. Siin on raske midagi ennustada. Kindlamaiks näivad Eesti šhansid tõusvat alates keskkaalust. A. Reinkele on vastaseks Poola tõusev suurus Pisarski. Poolraskekaalus esineb comebackiga Anton Raadik, kellel tuleb lõõke vahetada Doroda ga. Viimane on momendil Poola parimaks poolraskekaallaseks, kuna Szeymurat selle nõrga vormi tõttu ei saadetud välismaale.

Ankrumatšiks on Martin Linnamäe kohtumine Stanislav Pilatiga. Saksa-Poola maavõistlusel tegi Pilat kuulsa H. Rungega tasavägise matši, kaotades napilt punktidega. Kuid samasuguselt on Rungega poksinud ka Linnamägi. Seega võrdsed vastased ning huvitav on ära oodata, kumb neist tuleb võitjaks homme.

Võib arvata, et maavõistluse võidab Poola kas 5:3 või 6:2. Paremal juhul võime aga loota ka Eesti võitu, näiteks 4:4 raskekaalu-punktidega meie kaskus. Päris lootusetu olukord meile ei ole. Kaotus Poolale oleks täiesti talutav juba seetõttu, et Poola on Euroopa kangeim poksiriik, kes juba mitme aasta vältel võimsalt esile kerkinud.

Lein katkestas käsipalli-esivõistlused

Laupäeval jatkusid Tartu ülõpilaskonna meistrivõistlused käsipallis. Meeste võrkpalli A-kl. Rotalia võitis Liivika 2:1 ja B-klassis ENÜS — Vene ülõpilasi 2:0. Pühapäevaks ettenähtud võistlused jäid ülõpilase Leo Ehalelu surma ja matmise puhul ära.

Saksa—Ungari 1:1

Nürnbergis 50.000 pealtvaataja ees peetud Saksa-Ungari järjekordne jalgpalli-maavõistlus lõppes viigiliselt — 1:1, misjuures esimesel poolajal juhtis Saksa.

Varastati maja 3-dalt korralt jalgratas

Täril Viljandi tän. 9 elutsev Gustaw Kiising teatas politseile, et temalt on varastatud elukorteri koridorist 3. korral meesterahwa jalgratas, mille väärtus 60 krooni.

18 poksimeistrit



Koolinoorte värsked poksimeistrid

TKSÜ poksiesivõistlused toimusid pühapäeva hommikul Kalevi võimlas. Osavõtjaid oli rohkesti, umbes 40 koolinoort käis neil võistlustel ringis. Poksitase on üldiselt võrdlemisi kõrge; mis puutub tippmeestesse, siis esinesid sellised tuntud poksijad, nagu A. Raadik, E. Vest ja A. Kanepi. Võistlused toimusid keskkoolidele ja gümnaasiumidele eraldi, kusjuures paremad ja tuntumad poksijad olid asetatud eriklassi. Seega tuleb sel aastal koguni 18 (!) meistritiitlit ja -märki välja anda. Huvitava asjaoluna võib märkida, et gümnaasiumide klassis oli osavõtjaid vähem ja kohati oli kaalus ainult üks osavõtja, kes tuli siis automaatselt meistriks!

Tagajärjed kujunesid järgmisiks:

Gümnaasiumide klassis:

Kärbeskaal: 1) Sõõde (Nõmme ühisgümn.).

Sulgkaal: 1) Prildeman (Riiklik kolledž).

Kukk-kaal: 1) Tõmps (Riiklik kolledž).

Kergekaal: 1) Järve (Riikl. kolledž); 2) Tammerk (kommertsgümn.); 3) Uusveel (Riikl. kolledž).

Kergekeskkaal: 1) Rostfeldt (Riikl. kolledž); 2) Ruljand (Tehnikum); 3) Vääter (Linna vene gümn.).

Keskkaal: 1) Kuntsel (Riikl. kolledž).

Poolraskekaalus polnudki osavõtjaid.

Raskekaal: 1) Peet (kommertsgümn.); 2) Rinne (Saksa paegl. gümn.).

Keskkoolide klassis:

Kärbeskaal: 1) Poom (Riiklik kolledž); 2) Vagolaid (Riigi tõõstuskool; 3) Kivi (7. prog.).

Sulgkaal: 1) Juhe (Riigi tõõstuskool); 2) Allan (Tehnikum)); 3) Vader (Riigi tõõstuskool).

Kukk-kaal: 1) Reinvald (Kolledž); 2) Maderman (Riigi tõõstuskool).

Kergekaal: 1) Järve (Riigi tõõstuskool); 2) Rosenblat (Riigi tõõstuskool); 3) Koitvee (Riigi tõõstuskool.

Kergekeskkaal: 1) Kalff (Hansakool); 2) Antonov (Kolledž).

Keskkaal: 1) Ülevain (Kolledž); 2) Lehker (Riigi tõõstuskool).

Poolraskekaal: 1) Sõmer (Riigi tõõstuskool).

Raskekaal: 1) Niineman (Riigi tõõstuskool); 2) Palupera (7. prg.).

Nagu juba öeldud, olid paremad poksijad asetatud eiklassi. Kergekaalus tuli matšita meistriks Vest (Kolledž). Kergekeskkaalus pidasid ägeda matši N. Stepulovi mantli pärijad A. Kanepi ja Niiholm. Võitis ja tuli seega meistriks A. Kanepi (Riigi tõõstuskool), kes teatavasti esineb ka maavõistlusel Poola vastu. Poolraskekaalus tuli A. Raadik konkurentsitult meistriks. Meistritiitlid jagunesid järgmiselt: Riikl. kolledž ja Riigi tõõstuskool mõlemad 6, Kolledž 3 ning Nõmme ühisgümn., Kommertsgümn. ja Hansakool igaüks ühe.

Poola võitis Soome 5:3

Pilat lõi Samppila knockl! — Soome üllatusvõitjad Ahti Lehtinen (kergekaalus), Sulo Rossi ja Vilje Suhonen. — Sobkoviak võitis Olli Lehtise

Eile toimus Helsingis messehallis 7000 pealtvaataja ees Soome-Poola poksimaavõistlus. Ettearvatult tuli võitjaks Poola, kuid Soome suutis talle paremini vastu panna, kui tema poksijuhid alul lootsid. Kahe kaalu asemel võitsid soomlased kolmes kaalus ning lisaks kaotasid kahes kaalus üle noatera. Lõpptulemuseks oli Poola võit 5:3.

Kärbeskaalus oli Sobkoviaki ja Olli Lehtise vahel väga tasavägine matš. Esimesel roundil oli napilt ülekaalus (umbes 20:19) poolakas. Teisel poolaka nina punetas ja round oli tasavägine. Viimane round ei annud selget paremust matši otsustamiseks. Võitjaks kuulutati 2:1-häältega Sobkoviak. Kuuldus vilesid. Ka kukk-kaalus sooritati tasavägine matš Pelkose ja Koziolekiga vahel. Võidu sai jällegi poolakas — 2:1. Sulgkaalus oli tore matš Ake Karlssoni ja Czorteki vahel. Kahel esimesel roundil oli aktiivsemaks poolakas, kuid kolmas läks napilt soomlasele. Võidu sai Czortek kõigi kohtunike häältega — 3:0.

Üllatus tuli kergekaalus, kus Ahti Lehtonen alustas Soome võitude rea. Esimesel roundil tegi ta Kajnariga tasavägiselt, teisel muutus üllatuslikult aktiivsemaks, võites selle kui ka viimase roundi selgelt. Sai võidu 3:0. Kergekeskkaalus oli Sulo Rossi Vasiaki vastu selgesti parem kõigil roundidel. Tal õnnestus rida uppereid, mis tegid poolaka groggyks, nii et viimasel roundil matš katkestati Rossi kasuks. Seega tehniline knockout. Ka keskkaalus läks võit Soomele. V. Suhonen tõõtas Pisarski vastu tublilt. 3. roundil oli poolakas rohkem väsinud. Napi, kuid selge võidu sai Suhonen, kuigi üks kohtunik oli vastupidisel arvamusel — 2:1. Poolraskekaalus oli Doroba vastaseks Soome värske meister Sahlström. Esimene round oli poolaka, teine juba tasavägisem, kuna poolakas sai märkuse madallöögi eest. Kolmas round kuulus jälle poolakale, kes sai ka võidu — 3:0. Raskekaalus möödus matš kõige kiiremini. 1. round tundus tasavägisena, kuid teisel lõi Pilat puhtalt knocki meile hästi tuntud Sampila.

2 vagunit wanametalli Türilt

Laupäeval wiimas Türil wanametalli wedamine raudteejaama linnapea A. Wiirma wedamitega. Laupäeva jooksul täideti kats wagunit ja saadeti teele Tallinna. Kogutud wanametallist jatkub weel umbes kolme waguni täitmiseks.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Rataskaewu 9; postkast 193; posti jooksew arwe 29.
Telefonid: toimetus — 469-71, 460-49 ja 427-18; kontor — 460-48, 427-18; wäljaandja kabinett 469-93, krt. 431-84.
Wäljaandja J. Loosalu. Wastutaw toimetaja A. Peterson.

Tarwitamata jäänud käsikirju alal ei hoita; käsikirjade tagastamiseks postmark juure lisada.
Kuulutuste koha walikut ei kindlusta'a.

Uudisleht
ilmub 4 korda nädalas:
pühapäewa, esmaspäewa, keskmädala ja reede warahommikul.

Tellimise hind: 1 kuu 90 s., 2 k. kr. 1.80, 3 k. kr. 2.50, 4 k. kr. 3.25, 5 k. kr. 4.—, 6 k. kr. 4.75, 7 k. kr. 5.50 8 k. 6.25, 9 k. kr. 7.—, 10 k. kr. 7.75, 11 k. kr. 8.50, 12 k. kr. 9.25. Wälismaale tellimishind kahekordne. Aadressi muutmine 25 s. „Uudislehe" 3 ja rohkem kuudeks tellijad wõimad saada „Jutulehe" poolehinnaga, s. o. 25 sendiga kuus ja põllumajanduskirja „Uus Talu" 5 s. kuus.
Kuulutuste hinnad: esitüljel 12 s., tekstis 12 s., tekstis tekstikirjaga 15 s. ja kuulutuste tüljel 5 s. mm. weerul. Töökorteri-otsimised ja -pakkumised poole hinnaga.

Eestimaa Trükikoja A.-S. (end. J. H. Gressel), Tallinnas, Rataskaewu tän. 10.